

Ladonja

VJERSKI INFORMATIVNO-KULTURNI LIST | BR. 3/386 | GODINA XXXVII | CIJENA 10 KN

OŽUJAK 2018.

SRETAN USKRS!

Poštovani čitatelji,

ovaj broj Ladonje izlazi u danima kada slavimo najveći blagdan – blagdan Isusova uskrsnuća. Sigurno smo i vrijeme korizme, koje je iza nas, nastojali što bolje i dostojniye proživjeti. Iz dana u dan, tijekom korizme, slušali smo i prihvačali Božju riječ kako bismo živeći po njoj, što bolje razumjeli veličinu našega najvećeg blagdana. Vjerujem da smo u tom vremenu iskoristili prigodu za pravu i iskrenu isповijed jer bez nje korizma ne bi bila potpuna. Lijepo je da se u mnogim našim župama i dekanatima tijekom korizme održavaju i razne pobožnosti, među kojima i pobožnost Križnoga puta. I u današnje vrijeme ta nam pobožnost pomaže da što bolje proživimo Isusovu muku i zadnje dane njegova života, ali i da promišljamo o svom životnom putu. Ta stara i lijepa pobožnost nema za cilj u nama buditi samo sažaljenje prema Isusu jer bi to značilo da ne vjerujemo u njegovo uskrsnuće. Mi proživiljavamo

korizmu u vjeri da je Isus uskrsnuo i da je u nebeskoj slavi. Postaje Križnoga puta i te kako nam mogu pomoći da svoj život usporedimo s Isusovim životom. I mi možemo biti suđeni i pogrešno osuđeni, ali ćemo i dalje ostati dosljedni istini i pravednosti. I mi možemo više puta pasti pod težinom svojih životnih križeva, ali nećemo za to okrivljavati sve oko sebe niti se beskonačno sažaljevati, već ćemo poput Isusa smoći snage, dignuti se i ići dalje. Ni u jednom trenutku Isusove muke nećemo naći ni trunque mržnje, srdžbe ili želje za osvetom. Upravo suprotno, u slobodi izvršenja Očeve volje Isus odgovara istinom i ljubavlju. U zadnjim trenutcima svojega života čuje molitvu raspetoga razbojnika i moli za one koji ga zlostavljaju, razapinju. Taj nas Isusov primjer i ove godine poziva da ga pokušamo slijediti, a to se ne može samo rijećima, tu su potrebna i naša djela. Pred nama je Uskrs, blagdan koji daje smisao svim našim mukama i patnjama. Dani Velikoga tjedna, vazmenoga trodnevlja i Uskrsa prebogati su značajem i porukama koje su utkane u temelje naše vjere. O tome nam na poseban način svjedoči sveti Ivan u svome evanđelju koji čitamo na sam Uskrs, na Danjoj misi kada je Marija Magdalena rano ujutro te nedjelje išla posjetiti Isusov grob. Išla je s nakanom da još jednom pomaže pomastima njegovo tijelo. Možda s osjećajem žalosti, ali i zahvalnosti prema onome koji joj je svojom ljubavlju i poštovanjem otvorio vrata novoga života, prema onome koji je u njoj video ljudsko dostojanstvo i sliku Božju i onda kada to nitko drugi nije video. Možda je upravo zato Marija Magdalena doživjela milost i čast da bude prvi svjedok praznoga groba i Isusova uskrsnuća. Kada su učenici čuli

da je grob prazan, potrčali su vidjeti što se to dogodilo. Sveti Ivan svjedoči da je on prvi došao do groba, ali nije ušao u grob, ali Petar je ušao u grob. Pitamo se je li to onaj isti Petar koji ga je nekoliko dana prije triput zatajio. Očito je Petar smogao snage i hrabrosti ući u grob i vidjeti što se dogodilo s njegovim učiteljem i Gospodinom, kojega je on zatajio kada mu je bilo najteže. Ovoga puta Petar ima hrabrosti posvjedočiti vjeru u Isusovo uskrsnuće, kao što je to učinio u Rimu na kraju svoga života svjedočeći vjeru mučeničkom smrću. Poštovani čitatelji, sve su to važne poruke koje nam donose vazneni blagdani. I mi možemo doživjeti pravu radost Isusova uskrsnuća ako s nadom i vjerom, poput Marije Magdalene i Petra, idemo ususret uskrsom Isusu Kristu, i onda kada iza sebe imamo nešavršen život, i onda kad nam se znalo dogoditi da smo poput Petra i mi Isusa zatajili svojim djelima i neodgovornim životom. Isus je položio svoj život, Isus je uskrsnuo za svakoga od nas da bismo upravo snagom njegova uskrsnuća i mi već danas ovdje na Zemlji dostojniye i bolje živjeli. Živjeti u ozračju Isusova uskrsnuća znači živjeti ljubav i požrtvovnost, znači graditi poštovanje i povjerenje, posebno prema svojim bližnjima. Živjeti u ozračju Isusova uskrsnuća znači dati smisao svojim životnim križevima i kalvarijama jer znamo da oni i nas vode prema zori vlastitoga uskrsnuća. Poštovani čitatelji, od srca vam uime Uredništva i svih suradnika Ladonje želim blagoslovljene vazmene blagdane.

Kardinal Bozanić primio predsjednika Donjeg doma parlamenta Irske

ZAGREB Zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić primio je u četvrtak 15. ožujka u Nadbiskupskom dvoru u Zagrebu predsjednika Donjeg doma parlamenta Irske Seana O Fearghaila. U otvorenom i srdačnom razgovoru izmijenili su mišljenja o aktualnim društvenim prilikama, kao i o suradnji između Crkve i države u Irskoj. U pratnji O Fearghaila bili su veleposlanica Irske u Republici Hrvatskoj Olive Hempenstall, njegov osobni tajnik Brian Prunty te veleposlanik Republike Hrvatske u Irskoj Ivan Mašina. Prije susreta s kardinalom Bozanićem, O Fearghail je zajedno s pratnjom posjetio zagrebačku katedralu i grob bl. Alojzija Stepinca, izvjestio je Tiskovni ured Zagrebačke nadbiskupije. (IKA)

IMPRESUM

Pokrenuo Antun Hek, od lipnja do listopada 1972. listić – prilog obiteljskog časopisa Kana, samostalno izlazi od Božića 1981.

Osnivač:

Biskupski ordinarijat Porečke i Pulsko-biskupije

Glavni urednik: Vilim Grbac

Zamjenik glavnog urednika: Željko Mrak

Uredništvo: Blaž Božnjaković, Vilim Grbac, Ilija Jakovljević, Tomislav Milohanić, Željko Mrak

Adresa uredništva:

Dobrilina 6, 52000 Pazin, tel: 052/624-342
ladonja@biskupija-porecko-pulsko.hr
ladonja@josipturcinovic.com

List izlazi 12 puta godišnje

Grafičko oblikovanje i priprema: David Ivić

Tisk/Nakladnik:

Josip Turčinović d.o.o., Pazin

IBAN HR7023800061147003243

Devizni račun

ESB: CHR22 70010000-09166144

IBAN: HR7324020061100107336

SWIFT ESBC HR22

UDK ISSN

282 : 379.8

ISSN 1330-5018

Naslovnica: Uskrs

„ZNAMO DA SI DOISTINE – USKRSNUO, BOŽJI SINE“

Stvarnost u kojoj živimo postaje nam iz dana u dan sve složenija, teže prihvatljiva. Uza sve mogućnosti koje čovječanstvo danas posjeduje i po kojima bi ljudi mogli uistinu bolje, mirnije i sretnije živjeti, to se ne događa. Danomice nas zapljuškuju informacije o ratovima, terorizmu, teškim bolestima, gladi, požarima, poplavama,... Nije teško uočiti da su kod mnogih međuljudski odnosi zatrovani: ne poštuju se roditelji, stariji, dječa. Mnoge su obitelji u krizi. Ne cijeni se i ne čuva život, osobito tuđi. Uništava se priroda, zagađuje okoliš. Izgleda kao da je sve na prodaju, da se sve može novcem kupiti. A čovjek je u tom „svremrenom“ i „naprednom“ svijetu sve usamljeniji, sve nesretniji. Bježi od drugih i od sebe. Ipak, u dubini svoga srca osjeća da nije to ono što bi trebalo biti, da nije zato stvoren. Čezne za nečim višim, boljim što bi ga trebalo ispuniti, učiniti sretnim.

I upravo u tu tmurnu stvarnost silazi Božja dobrota, Božja ljubav. Utjelovljuje se Sin Božji, postaje čovjekom da bi se približio svakom čovjeku, da bi svakoga čovjeka pozvao na spasenje, na život koji

mu je Bog namijenio i za što ga je stvorio. Pozivao je sve i svojom riječju i svojim životom.

Isus je za spas svih ljudi prihvatio križ i na njemu predao svoj duh. Umro je za ljude, da im se grijesi oproste, da se vrate na pravi put. Isus je uskrsnuo, pobijedio je smrt i ušao u život vječni za sve nas, da i mi s Isusom Kristom prolazimo ovom zemljom čineći dobro, nosimo svakodnevni križ i da po svojoj smrti s Kristom uskrsnemo, zauvijek živimo.

Svi koji Isusa Krista prihvaćaju kao Spasitelja, koji primaju njegovu Riječ i istinski po njoj žive postaju radosni, sretni ljudi koji vide cilj svojega života i znaju put koji ih vodi u život vječni. Iako je taj put često obilježen križem, patnjom, trpljenjem, a bio je takav i Isusov put, kršćanin ne odustaje, nego ustraje do kraja. Štoviše, i drugima pomaže nositi njihove križeve, ublažava njihove boli, žrtvuje se za njih. Kršćanin tako u ovu tešku životnu sredinu donosi ljudima sigurni tračak nade, vraća osmijeh i otkriva smisao života.

To znači uskrsnuti, već sada i ovdje na zemlji biti u vječnom životu, ostvarivati Božji plan - biti u zajedništvu s Bogom. To je i garancija da će ozračja ljudskih sredina biti prijateljskija, bratskija, otvorenija za sve.

Isusovo uskrsnuće je poziv svakom kršćaninu, svakom čovjeku dobre volje da otkrije svoj životni poziv, poslanje i da ga u potpunosti ostvari. Samo tako će naš svijet postati bolji, sretniji i sigurniji.

Svim vjernicima i svim ljudima dobre volje želim obilje mira, radosti, sreće i Božjeg blagoslova za ovaj Uskrs!

✠ Dražen Kutleša,
biskup

Zašto se razderala hramska zavjesa?

Trenutak Isusove smrti bio je po- praćen izvanrednim događajima. Evanđelisti opisuju tamu koja je prekrila Zemlju usred dana: "O šestoj ura tama nastala je po svoj zemlji – sve do ure devete." (Marko 15,33) Luka dodaje da je „sunce pomrčalo“ (Luka 23,45). Matej spominje i potres: „Zemlja se potrese, pećine se raspukoše.“ (Matej 27,51) Pomerčina Sunca, tama na Zemlji, potresi – govore nam da je trenutak Isusove smrti duboko odjeknuo u cijelom svemiru, u cijelom stvorenom svijetu. Među ovim kozmičkim promjenama, tri evanđelista ističu još jedan događaj: „I zavjesa se hramska razdrije nadvoje, odozgoru dolje.“ (Marko 14,38; usp. Luka 23,45; Matej 27,51) Što znači ovaj dramatični detalj? O kakvoj se zavjesi radi?

Mjesto Božje prisutnosti

O hramskoj zavjesi čitamo u Starom zavjetu u Knjizi Izlaska i u Knjizi Ljetopisa, u kontekstu uputa i izvješća o izgradnji Hrama (Izlazak 26,31; 2 Ljetopis 3,14). Zavjesa je bila na ulazu u Svetinju nad svetinjama, bila je prekrasna, napravljena od ljubičastoga, crvenog i tamnocrvenog prediva i prepredenoga lana, a na njoj su bili izvezeni kerubini (Izlazak 26,31). Takva je zavjesa krasila i Jeruzalemski hram u Isusovo vrijeme kada je Hram bio u svom najslavnijem izdanju. Napravio ga je Herod Veliki, točnije, obnovio ga je kako bi se, s obzirom da je podrijetlom bio stranac, Idumejac, dodvorio svojim podanicima, Židovima. Hram se nalazio točno preko puta Maslinske gore, glavna vrata gledala su na istok. Bio je podijeljen u tri međusobno strogo odijeljena dijela. U središtu se Hrama nalazila Svetinja nad svetinjama, oko nje nalazilo se unutarnje dvorište, a oko njega, takozvano

dvorište pogana. U dvorište pogana bivali su pripušteni i nežidovi. Unutarnje dvorište bilo je mjesto gdje su mogli ući samo Židovi, kako bi molili, priniosili žrtve, donosili darove u hramsku riznicu. Svetinja nad svetinjama bila je najsvetiјi dio Hrama, u kojem se u prošlosti čuvao, prema tradiciji, kovčeg Saveza, s pločama Zakona, zdjelicom mane i Aro-novim štapom. Židovi su vjerovali da je Božja slava doista prisutna u Hramu, u Svetinji nad svetinjama. Taj je prostor bio nedodirljiv, nedostupan običnom čovjeku. Jedna jedina osoba mogla je ući: Veliki svećenik, i to jednom godišnje – na blagdan Pomirenja (Yom Kippur), kada je smio izgovoriti Božje ime. Na mjesto Božje prisutnosti, vjerovali su Židovi, može kročiti samo posvećen čovjek, ritualno očišćen, pripremljen i odijeljen od svih ostalih grešnih i nedostojnih ljudi. Običan čovjek, mali vjernik mogao je samo izdaleka promatrati tu građevinu i sa strahopoštovanjem prinositi svoje molitve i darove, poštujući stroga hram-ska pravila. Zato je taj prostor, a posebno zavjesa koja predstavlja granicu, simbol odijeljenosti Boga od čovjeka. Istovremeno, ona označava Božju prisutnost unutar grada, unutar društva, unutar naroda. Ova napetost između odijeljenosti i prisutnosti odražava trajnu čovjekovu želju da se približi Bogu.

Bog ide ususret čovjeku

Upravo smo u tom svjetlu pozvani razmišljati o hramskoj zavjesi koja se razdrila u trenutku Isusove smrti.

Evanđelisti nam ne kažu tko je razderao zavjesu, čini se da se to dogodilo samo od sebe, na čudesan način. Evanđelisti ne ulaze u detalje, nije im važna zavjesa kao predmet, već ono što

ona simbolizira: odijeljenost od Boga prisutnoga u svijetu. U poslanici Hebrejima autor će posegnuti za istom slikom, i razviti je. Štoviše, primijeniti na nas, na sve vjernike. Zavjesu će nazvati „Kristovim Tijelom“, a vjernike podsjetiti da je po „Kristovoj krvi“ otvoren put u Svetinju. Razderana nam zavjesa osvjetljuje promjenu u odnosu čovjeka i Boga, promjenu koju je donio Krist. Krist je prekretnica u povijesti svijeta, a u najvažnijim danima njegova života, tijekom pashalnoga otajstva muke, smrti i uskrsnuća, Božje djelovanje u ljudskoj povijesti doživljava svoj vrhunac. U tom dramatičnom trenutku Božja ljubav silovito probija u svijet. Poslije Krista ništa više nije isto: ni u odnosu Boga i čovjeka, ni u međusobnim odnosima ljudi. Zašto? Jer Bog nikada nije bio toliko blizu ljudima kao u Kristu – zato hramska zavjesa, simbol odijeljenosti, biva rascijepljena. Od tog trenutka ona više ne dijeli – put je sada slobodan. Bog postaje bliži čovjeku – a zavjesa ostaje kao podsjetnik toga „probijanja“ – i Božje želje da dopre do svakoga ljudskog srca. Sada mali čovjek ulazi u Božju prisutnost: to je bilo nezamislivo prije Krista, u vrijeme kad je samo Veliki svećenik jednom godišnje smio ući iza zavjese. Sada svaki čovjek dolazi k Bogu – po krvi Kristovoj – ako prianja životom uz Kristove riječi, nasljeđuje njegov (križni) put i svjedoči životom radost uskrsnuća. Ili, jednostavnije, zavjesa je razderana da bi svijet bio ispunjen ljubavlju Božjom.

OSAMLJENOST – NARODNA BOLEST

Nedvojbeno se individualizacija smatra jednim od najvećih dostignuća moderne zapadne civilizacije. Mogućnost pojedinca da odlučuje o samome sebi, stekne svojevrsnu autonomiju u odnosu na sve druge, bude samome sebi absolutni „gospodar“, sve je to jedan od nosivih stupova postmodernoga doba. Čak je i mogućnost anonimnosti u velikim gradovima dobila na cijeni, za razliku od života na selu gdje svaki moj potez može budnim okom pratiti moj susjed. „Gradski zrak oslobođa“, glasi slogan postmodernoga doba. Biti neovisan o bilo kome predstavlja se kao izričaj jedne autentične demokracije. Nitko nema pravo zaviriti u moj osobni život, a pogotovo ne u život moje obitelji unutar četiri zida. Čovjek i njegova obitelj postaju čelije zatvorene u njima samima. Otvaraju se prema van samo u slučaju da osjećaju potrebu braniti svoja prava na privatnost, na usluge koje im zajednica mora pružiti. Ne osvrću se na dužnosti koje imaju prema toj istoj zajednici.

Individualnost iznad svega

Ovakav stil života ima dalekosežne posljedice. Mladi postaju uvjereni da već od najranije dobi, čak prije punoljetnosti, imaju potpuno pravo na autonomiju u svakom pogledu. Svaki, čak i dobronamjerni, savjet i od najbližih članova obitelji ili roditelja shvaća se kao „napad“ na individualnost i slobodu. Starije osobe u kući doživljavaju se kao teret jer možda „otežavaju“ slobodu ostalih pojedinaca i ostvarenje njihove autonomije. Bilo kakvoj instituciji zabranjena je bilo kakva intervencija koja bi mogla ugroziti individualni, slobodni i autonomni život pojedinca. Domovi za starije osobe postali su „putokaz“ prema ostvarenju individualnosti, brana obrane privatnosti. Izvanbračne su veze u najranijoj dobi gotovo postale simbol neovisnosti i potvrde „zrela“ samoodlučivanja. Ako analiziramo većinu svakojakih prosvjeda

koji gotovo svakodnevno kolaju našim ulicama, mnogi su usmjereni na zaštitu prava pojedinca, a gotovo nijedan nije usmjerjen prema društvenosti, obogaćivanju međuljudskih odnosa, prema stvaranju nekih društvenih vrlina koje čine osnovicu društvenoga života. Čak i one osnovne prijateljske veze traju samo dok ne postanu previše „invazivne“ i prijete vlastitoj individualnoj autonomiji.

„Prikrivena epidemija“

Takvoj raširenoj pojavi individualizma, međutim, počinju se nazirati i brojne negativne strane. One svjedoče o sve većoj izolaciji pojedinca, o njegovoj sve većoj osamljenosti, o slabljenju bilo kakvih društvenih veza, sve do potpune zapuštenosti bilo kakvoga angažmana na planu zajedničkoga života. Britanska je vlada uočila to kao jedan od temeljnih problema koji na duže staze može biti izuzetno štetan. Odlučila je u tu svrhu osnovati jedno „Ministarstvo za samouču“ (Ministry for Loneliness) koje ima zadatku ovu pojavu istražiti i uvidjeti kakve političke protumjere s time u skladu treba poduzeti. Državna tajnica za sport i civilno društvo trebala bi u tom smislu predložiti neke programe. To što na prvi pogled izgleda smiješno – ustanoviti državnu službu za privatne probleme – dublje gledano predstavlja ozbiljnu stvar od društvenoga interesa. Kao što je rekla britanska premijerka, samoučica (Loneliness) je žalosna stvarnost koja pogađa 9 milijuna stanovnika Velike Britanije od njih 66 milijuna. Ovi se ljudi osjećaju osamljeni. Žive sami, stari su, bolesni ili žaluju za umrlim članom obitelji. Tjednima nemaju nikoga s kime bi popričali i podijelili svoju životnu priču. Sličan angažman poduzima i talijanska zajednica „Sant’Egidio“ koja u sve velike gradove šalje volontere kako bi uočili problem i pomogli stariim, nemoćnim i siromašnim ljudima, žrtvama individualizma. Posjeti, telefonski pozivi, praćenje

u kupovinu – to su zadatci volontera. Jedno istraživanje pokazuje kako je u dijelovima grada Rima, gdje su djelovali volonteri, daleko manje starih i nemoćnih ljudi umrlo od posljedica nesnosnih vrućina nego u ostalim dijelovima grada. Ima pravo britanska premijera koja je samoču nazvala „prikrivenom epidemijom“. Sant’Egidio je pokazao da i protiv takve epidemije postoji terapija.

„Godina starih osoba u našoj biskupiji“

Nadamo se da će „Godina starih osoba“ koja je ove godine proglašena u našoj biskupiji donijeti slične plodove. Kao što pokazuje talijansko iskustvo, ne radi se o nekakvim glamuroznim pothvatima. Nije u pitanju samo održavanje znanstvenih simpozija o problemu osamljenih osoba. Problem se rješava na puno jednostavnijoj razini. Kada bi svatko od nas, ili barem svaki drugi, ili čak svaki treći, ove godine posjetio nekoga tko je osamljen, siromašan, bolestan, ova bi godina bila jako uspješna. Vjerojatno se ne bi dogodilo ono što se dogodilo starici koja ima sedmero djece, a nitko od njih nije se sjetio posjetiti ju i očistiti joj snijeg pred vratima. Učinili su to dragovoljci, dobri ljudi i hrvatski vojnici. Individualizam je zatajio i pokazao svoje neljudske lice. Srećom da se uvijek nađu neki dobri ljudi koji manje brinu o samima sebi, o vlastitoj autonomiji, vlastitim pravima i dobrobiti. Oni su terapija u „prikrivenoj epidemiji“ samoču koju proizvodi posmoderno demokratsko društvo.

Hodočašće Župe Majke Božje Fatimske iz Labina

Hodočašće na otok Krk

Svake godine pokušamo organizirati jedno hodočašće u vrijeme korizme. Kako je naša crkva u Labinu donjem posvećena sv. Franji, ove godine smo hodočastili na otok Krk gdje ima franjevaca. Skupilo nas se 67 osoba i 10. ožujka otputovali smo prema Krku. Vremenska prognoza bila je loša, najavljujivana je kiša cijeli dan, ali mi smo puni vjere u Gospodina iščekivali suho vrijeme i to nam je i milostivo uslijedilo. Najprije smo otišli u mjesto Punat, odakle smo brodom prevezeni na otočić Košljun, na kome su franjevci već od 15. stoljeća. Kako sam ja po zanimanju turistički vodič, u dogovoru s vlč. Bošnjakovićem, vodila sam moje župljane po Košljunu. Ja sam to nazvala povijesno-kulturo-duhovnim satom. Posjetili smo crkvu Uzvišenja Marijina koja ima jednu vrlo poučnu sliku koja se zove Posljednji sud, a ta se slika mnogima dojmila jer se na njoj vide pakao, čistilište i raj. Naravno da smo svi, gledajući dno slike na kojoj se nalazi pakao, priželjkivali da tamo ne dođemo. Posjetili smo i crkvu sv. Bernarda u kojoj se nalazi zbirka različitih sakralnih stvari i u kojoj dominira čudesno raspelo te muzej sa stvarima koje su franjevci revno skupljali, a u kojem se nalaze mnoge narodne nošnje, alati, numizmatička zbirka novaca i mnogo čega drugoga. Ne moram ni spomenuti da nam je vrijeme proletjelo i mi smo se vratili u Punat gdje smo imali sv. misu. Bilo je vrlo lijepo i vrlo živo. Svi smo uživali u propovijedi vlč. Bošnjakovića i zdušno molili i pjevali. Gotovo je cijeli zbor bio na hodočašću, jedino naš orguljaš Goran

nije mogao s nama, iako nam je bio u mislima, ali imali smo našu mladu nadu, našu Rafaelu Blasina, koja nam je svirala. Nakon kratkoga slobodnog vremena nakon sv. mise otišli smo na Križni put na Puntarsko brdo. Ja, koja sam bila nositelj organizacije hodočašća, nikad nisam bila na tom Križnom putu, ali mi je vlč. iz Punta rekao da nije težak. Moram reći da ja ne znam što je teško za njega, ali taj je put pravi Križni put: u masliniku, strm, ili mi nemamo kondicije, ali prekrasan. Oni koji su mogli, zdušno su hodali uz strminu, pjevali i molili, iako zadihanji, a pogled s brda bio je nezaboravan: Punat, Košljun, kamen, masline i more, sve divote što nam Bog dade. Nakon Križnoga puta bili smo malčice umorni i gladni, pa smo se odvezli do mjesta Dobrinj gdje smo imali zakazan ručak i nakon ručka klanjanje pred Presvetim Oltarskim Sakramenton. Jeli smo, a što

drugo, nego šurlice, krčki specijalitet. Bilo nam je tako dobro kod Nikice u konobi Zora da smo i tanjure pomazali kruhom, gotovo čiste vratili smo ih u kuhinju. Klanjanje je bilo prožeto divnim tekstovima, šutnjom, pjesmom... Nešto za dušu i tijelo u čemu smo svi uživali. Na putu prema Labinu zamolila sam moje hodočasnike da mi napišu, anonimno, dojmove, kako su proveli dan. Uzdam se da su napisali istinu jer sa pročitala pregršt divnih stvari. Neki su napisali da su napunili baterije, da su odmorili dušu, da su se preporodili. Mnogi su poželjeli da idemo češće na hodočašća. Što reći na kraju: to je bio dan pun sloga, ljubavi, zajedništva, molitve, pjevanja, šala tako da možemo poželjeti da nam svaki dan bude takav. Hvala dragom Bogu na svim ovim darovima i neka nas uvijek prati. (Ljiljanka Česnik)

Proslava sv. Josipa u Puli

U Puli, jedinoj istarskoj župi posvećenoj sv. Josipu, ove je godine svečano misno slavlje povodom blagdana sv. Josipa, 19. ožujka, predvodio vlč. Antun Nižetić, župnik Premanture i Pomera, u suslavlju sa svećenicima Pulskog dekanata. Na kraju misnog slavlja tradicionalno su nastupili dječji zborovi škola koje se nalaze na području te župe: OŠ Monte Zaro, OŠ Vidikovac te Škole za odgoj i obrazovanje Pula.

Vjeronaučna olimpijada u Porečkoj i Pulskoj biskupiji

Među osnovnim školama najbolja je bila ekipa iz Osnovne škole Marije i Line iz Umaga, a među srednjim školama ekipa Gimnazije Pula. Svoje znanje na temu „Kršćani na putu dijaloga“ pokazalo je osam ekipa osnovnih škola i pet ekipa iz srednjih škola.

ZMINJ Vjeronaučna olimpijada, županijsko natjecanje iz vjeronauka za učenike osnovnih i srednjih škola Porečke i Pulsko biskupije, u petak, 9. ožujka, održano je u Žminju, u Osnovnoj školi Vladimira Gortana koja se i ove godine, po drugi put zaredom, iskazala izuzetnom organizacijom i gostoljubivošću, iskazavši tako, osim logističke spremnosti, ujedno i važnost koju kao škola pridaje natjecanju iz vjeronauka. Svečanom otvaranju nazočio je porečki i pulski biskup mons. Dražen Kutleša, načelnik Općine Žminj Željko Plavčić, predstojnik dijecezanskog Katehetskog ureda preč. Luka Pranić, kancelar Biskupije i tajnik Katehetskog ureda preč. Sergije Jelenić, žminjski župnik vlč. Jordan Rovis te svećenici i vjeroučitelji koji su kao mentorи dopratili svoje natjecateljske epipe. Svečanost otvorenja natjecanja glazbeno je uzveličao zbor škole domaćina, pod ravnateljem prof. Andelet Damjanić. Uvodni pozdrav okupljenima uputila je ravnateljica žminjske osnovne škole prof. Miranda Damjanić Roce, a potom se okupljenima obratio porečki i pulski ordinarij koji je istaknuo kako je cilj učenja spoznati 'logos', smisao. Biskup je nadalje podsjetio da „s obzirom da Riječ, Logos postade čovjekom“, sve spoznanje treba služiti pomaganju čovjeku. Biskup je ohrabrio natjecatelje da se ne razočaraju u slučaju nepovoljna plasmana, već da hrabro nastave svoj proces školske formacije. Načelnik Plavčić izrazio je zadovoljstvo što se upravo u Žminju održava to županijsko natjecanje. Okupljenima su se prigodnim riječima obratili predstojnik Katehetskog ureda preč. Luka Pranić te župnik žminjske Župe sv. Mihovila vlč. Jordan Rovis. Sukladno rasporedu važećem za sve sudionike Vjeronaučne olimpijade na nacionalnoj razini, uslijedio je pisani dio natjecanja, Tombola te Mili-junak, a osim ručka za sve sudionike domaćini su, za trajanja ispravljanja pisanih testova, organizirali i upoznavanje s poviješću i znamenitostima Žminja predavanjem koje je održala prof. Martina Milutinović Zohil.

Nakon provedenih svih dijelova natjecanja rezultati su objelodanili ovogodišnju ljestvicu konačnoga poretka. Prvo mjesto u kategoriji srednjih škola i ove je godine, već gotovo „tradicionalno“, osvojila ekipa Gimnazije Pula. Anto Sedlić, Nikolina Otočan, Marina Possi i Ana Družeta, s vjeroučiteljem Kazimirom Berljavcem, prvo su mjesto osvojili s 90,75 bodova. S nepunim bodom manje, s osvojenih 90 bodova, drugoplatisirani su učenici Pazinskoga kolegija – klasične gimnazije: Karin Sergio, Laura Lunko, Magdalena Brezović i Maja Kelava, s mentoricom dr. sc. Mihaelom Lovrić. Treće mjesto osvojili su učenici Srednje škole Mate Blažine iz Labina: Dominik Ivan Kubaj, Domagoj Josip Kubaj, Romina Licul i Maria Oroshi, s mentorom Hrvojem Bolfanom. U kategoriji osnovnih škola najbolji, s 85,75 bodova, bili su učenici Osnovne škole Marije i Line iz Umaga: Nicole Martinović, Laura Jeger, Nina Posar i Veronika Šverko, s mentorom Davorom Mirkovićem. Drugoplatisirani, s 82,25 bodova, su učenici Osnovne škole Ivo Lola Ribar iz Labina: Silvia Gobo, Ivana Desović, Petar Vorano i

Ema Ljuna, s vjeroučiteljicom Lorenom Dušati, a treće mjesto osvojili su učenici Osnovne škole Vladimira Nazora iz Vrsara: Tina Ipsa, Indi Košenina, Marijana Krišto i Lara Matukina, s mentoricom Valentinom Kadić. Prvoplatisirani iz obiju kategorija svoje će znanje na državnom natjecanju pokazati od 18 do 20. travnja u Poreču, i to ove godine na domaćem terenu, s obzirom da je domaćin državnoga natjecanja upravo Porečka i Pulsko biskupija. (Tiskovni ured PPB)

PRENEMAGANJE

Godinama se spremo egzodus mlađih iz Hrvatske. Godinama ih se spremo za Europu. Godinama im se obećavaju i uspjeh i karijera, vani. Godinama ih se šalje u svijet. Godinama im se govori da moraju biti visokostručno obrazovani. To ne znači sveukupno obrazovanje nego specijalizirano – za one djelatnosti koje trebaju poslovnom sektoru. I baš se to naglašava. Tome nikako ne pripadaju moralne, etičke, općeljudske i religiozne vrijednosti. Pripadaju samo neki segmenti koji su u službi gomilana kapitala. Tome također ne pripada povijest matičnog – hrvatskog naroda. Možda neka opća ili neka pojedinačna pitanja, ali nikako ne u smislu shvaćanja cjeline, nego kao zadovoljavanje nekakve iskričave znatiželje i zabave na način "kviza znanja" gdje se dobiva nagrada i ako nisi znao, već si slučajno pogodio, ono ispravno. Mnoge su udruge raznih profila – od znanstvenih do vratžbinskih – organizirale još "mnogije" radionice gdje se od malih nogu vježbalo umještost vrhunskoga sluganstva i podložnosti – uslužnoj djelatnosti europskoj i svjetskoj administraciji, a potom i gospodarskom lobiju. Za to je trebalo dugoročnim radom i (pre)odgojem nove naraštaje pripremiti. Trebalo ih je naučiti "svjetskim" jezicima tako da im ne bude jezik teška i nepremostiva barijera, kao njihovim predcima kad su odlazili milom ili silom u služanstvo. Tako je ovoj generaciji lako ići u svijet jer neće morati prstom pokazivati i opisivati put od kruha do usta da pokažu kako žele jesti, kako su gladni, kao što su to činili njihovi očevi i djedovi kad su došli u

Italiju, Njemačku, Francusku, Ameriku i Australiju... Neće morati lutati ulicama gledajuću uokolo, unezvjereni, promrzli i jadni – vodit će ih GPS. Tako je čitava Evropa (još samo da se Predsjednica i Vlada izbore za Englesku, Austriju i još koju zemlju) "radna domovina" svim Hrvatima i hrvatskim građanima i građankama, a čitav im svijet postaje "radni dom" ili "globalno" selo. Pa budući da su konstantno odgajani da su hrvatski branitelji lakome hulje koje na prijevaru traže velike mirovine i povlastice, budući da su odgajani da je najvažnije imati novac i položaj, a ne čast i dostojanstvo, budući da su odgajani da je tuđe uvijek ljepše i bolje od svoga – oni niti znaju za Domovinu, niti je vole, niti imaju kakvu ideju da se za Domovinu žrtvuju. Budući da im lažu i oči mažu obećanjima laka, *brzouspješna* života u tuđini, mladi misle "tek tako" skočiti kući brzim autom, za koji misle da će ga brzo nabaviti... A ne znaju da se u tuđini radi nesmiljeno, besprigovorno, "dan i noc", da se ne dobiva bolovanje za ladanje, da ne vrijedi ono "ne možeš ti mene tako malo platiti, koliko ja malo mogu raditi", da se tamo ne može žaliti po nacionalnoj, rodnoj, spolnoj, dobnoj... i ne znam kojoj još "osnovi" – što ovdje, zahvaljujući raznim udrugama, "pali" – nego "imaš raditi ili idi kući". I sad, kad su konačno ti mladi to povjerovali, kad su pokupili svoje "prnje" (a istina je da se nečije "prnje" procjenjuju s više nula iza početnog broja!) i krenuli "trbuhom za kruhom" (makar je dobrom dijelu i ovdje trbuh pristojno pun, ali su oči jako velike i nezasitne, a strah da "nas ovi što odlaze ne prešiju"

jako velik) hrvatsko se društvo počelo prenemagati i iščudavati:

"Otkud to! Nevjerojatno! Propast ćemo! Zovite brzo 'vatrogasce'! Brzo 'hitnu'! Dajte 'aspirine'! Dajte 'infuziju'! Dajte 'transfuziju'!" Odakle, kad svježe krvi nema? Odakle, kad je desetljeciima "krv naroda" razvodnjavana i razrijedjivana počačajima, sve starijim prvoporodajima, kad čeda (ili "babyes", svjetski rečeno) nemaju u sebi prirodne snage za preživljevanje pa ih se umjetnim stimulansima tjeru da žive...? Odakle, kad su europski politički stratezi, posluživši se srpskom i bošnjačkom nacionalističkom šakom, protjerali Hrvate iz Bosne i Hercegovine, daleko preko mora u Kanadu i Australiju ... da se više nikad ne vrate i ne obnavljuju biološko tkivo Hrvatske? Sada slijedi ozakonjenje novoga preodgoja kojim će se zatrati ono malo zdravoga, prirodnog osjećaja i svijesti razlikovanja muškarca i žene. Od vrtića se (Već! Odjećom, šminkom i frizurama) odgaja novi tip bespolnih (ljudskih) bića. Odnosno, uči ih se da ono što vide na sebi nije istina, da je to iluzija, da je to društveno nametnuta laž. Nisi rođen to što jesi, nego tek trebaš izmisliš što želiš biti. To što izmisliš i zaželiš, to će ti "prilijepiti, prišiti, dodati... ili odstraniti, prekrojiti, očistiti". Koliko i kako budeš htio. A tko će to platiti, te skupe operacije? Pa, naravno, porezni obveznici. Razne skupe aparate i rijetke lijekove, ne...jer su preskupi... za to neka se organiziraju humanitarne akcije, donacije itd. Samo dobro emotivno upakiraj i narod će skupljati i... kupiti. *Prenemaganje!* *Prenemaganje!* *Prenemaganje!*

Kolegij na European weeku u Belgiji

PAZIN Grupa učenika Pazinsko-ga kolegija-klasične gimnazije Pazin s pravom javnosti boravila je od 3. do 10. ožujka 2018. u Geelu, belgijskom gradu nedaleko Antwerpena. Učenici su sudjelovali na Europskom tjednu koji je organizirala škola Sint Dimpna, a pratili su ih ravnatelj Alejandro Castillo Jiménez, profesorica engleskoga jezika Katarina Breščić Šegota i stručna suradnica Roberta Baričević Ivić. Taj je tjedan u Geelu bio zaista europski jer su osim učenika Pazinskoga kolegija sudjelovali i učenici iz Ahusa (Njemačka), Olkusza (Poljska), Pamplone (Španjolske) te iz Barija i Marsale (Italija).

Škola Sint Dimpna ima drevnu povijest iz koje izviru mnoge sličnosti s Pazinskim kolegijem. Domaćin Europskoga tjedna katolička je škola osnovana u XV. stoljeću kao „Latin School“ u kojoj su se školovali svećenički kandidati i oni koji su se namjeravali obrazovati na obližnjim sveučilištima. Sint Dimpna, za razliku od drugih sličnih školskih ustanova u Flan-driji, zadržala je do danas klasičan obrazovni program, i to u bogatoj ponudi.

Uz klasičan program moguće je opredijeliti se za ekonomski, društveno-hu-manistički ili prirodoslovni obrazovni program. Osim toga, hrvatski su predstavnici lako mogli uočiti veliku važnost učenja suvremenih jezika (engleski, njemački, francuski i španjolski jezik) koji su zastupljeni u svim spomenutim programima.

Katolički identitet, klasičan obrazovni program i svijest o važnosti razvijanja

kommunikacijskih vještina na stranim jezicima neke su od očitih sličnosti između Sint Dimpna i Pazinskoga kolegija koje su spojile, prije godinu dana, profesore jedne i druge škole u Europskom parlamentu u Strasbourg u prilikom održavanja manifestacije Euroscole te su tada započeli prvi razgovori o mogućoj suradnji između ovih dviju škola. Ta se suradnja i ostvarila ove godine početkom ožujka.

Program Europskoga tjedna bio je bogat i pun aktivnosti različitih vrsta. Učenici sudionici u Europskom tjednu imali su priliku predstaviti povjesnu, kulturnu i geografsku baštinu vlastitoga naroda te školu iz koje dolaze. U nastavnom radu s učenicima škole Sint Dimpna imali su priliku upoznati se, barem malo, s načinom rada belgijskoga obrazovnog sustava. Organizirana su dva izleta u Antwerpen i Bruxelles pri čemu su učenici razgledali znamenitosti tih gradova na jedan interaktivn način, rješavajući u mješovitim grupama zadane zadatke. Više o tome možete saznati na <http://pazinski-kolegij.hr>.

Nadalje, tijekom tjedna razmjene učenici svake gostujuće škole, zajedno sa svojim domaćinima Belgijancima, radili su na zajedničkom projektu, koji je potom bio predstavljen na završnoj priredbi u petak na kojoj su sudjelovali svi sudionici ovoga sveobuhvatnog projekta: učenici gosti i domaćini, njihovi profesori, roditelji učenika domaćina.

Preljepo iskustvo za učenike Kolegija bio je i boravak u belgijskim obiteljima. Njihovo je gostoprимstvo bilo dirljivo i

moglo bi se reći da je nadmašilo svako očekivanje. Projekt razmjene učenika sa školom Sint Dimpna nije završen po povratku u Pazin. Završetak toga projekta bit će od 6. do 13. svibnja kada će učenici iz Geela boraviti u Istri. U Europskom tjednu Pazinskoga kolegija sudjelovat će i učenici jedne srednje škole iz Kopenhagena. Bit će to tek jedan u nizu događaja kojima ćemo dostojno obilježiti proslavu 25. obljetnice postojanja naše škole koja je započela s radom kao klasična gimnazija, a od 2011. uvodi i smjer jezične gimnazije. (dr. sc. Alejandro Castillo Jiménez, ravnatelj Pazinskoga kolegija-klasične gimnazije)

Proslava rođendana, imendana i 60. obljetnice svećeništva

Pete korizmene nedjelje, 18. ožujka 2018., u Župi sv. Andrije u Gradini upriličeno je trostruko slavlje u čast bivšem župniku vlč. Josipu Kalčiću. Na poziv župnika domaćina vlč. Lina Zohila, vlč. Kalčić je toga dana predvodio nedjeljno misno slavlje u Gradini.

GRADINA Slavlje je upriličeno jer je toga dana vlč. Kalčić napunio 83 godine, dan kasnije, 19. ožujka, o svetkovini sv. Josipa mu je imendan, a 30. ožujka proslavit će 60 godina svećeničkog služenja. Prigodnu homiliju

izrekao je vlč. Zohil. Razmatrajući riječi iz Evandželja po Ivanu: „Ako mi tko hoće služiti, neka ide za mnom“ propovjednik je naglasio da kad Isus očekuje da onaj koji mu želi služiti ide za njim, onda ne misli samo na izvanjsko hodanje nego na duhovno nasljedovanje. Ići za njim ne znači biti mu u pratinji ili eventualno slijediti trag njegovih stopa od mjesta do mjesta, već znači ići za njim u duhovno-m smislu. Očito su mnogi učenici izražavali spremnost služiti mu, pri čemu su mu stavljali na raspolaganje svoja zemaljska dobra, osobito jelo i gostoprимstvo. Znali su mu reći da će ići za njim kamo god krene, no sve je to bilo nedovoljno u odnosu na ono što je on mislio kad ih je pozivao da dođu za njim. Jer on je znao kako je mnogo važnije da ga naslijeduju, nego da ga samo izvanjski slijede. Učenici su više od svih izvanjskih djela i počasti koje su mu mogli iskazati bili pozvani naslijedovati ga vlastitim životom, i to na način da budu spremni iz dana u dan umirati, pa čak i život dati za svoja uvjerenja. Ići za njim značilo je ići u smrt,

putem i logikom pšeničnoga zrna, kako on sam reče: „Ako pšenično zrno, pavši na zemlju, ne umre, ostaje samo; ako li umre, donosi obilat plod.“ Upravo je taj način nasljedovanja Krista, odabriom svećeničkoga poziva, odabrao i vlč. Josip Kalčić, rekao je propovjednik te u svjetlu radosnih obljetnica ukratko predstavio slavljenikov životni put.

Čvrsta odluka za postati svećenik

Vlč. Josip Kalčić, rođen 18. ožujka 1935. u župi i sadašnjoj Općini Tinjan, u selu Milinki, od oca Antuna iz sela Srbinjaka i majke Paule Gasparini iz sela Cirijona Župe sv. Vital. Zbog siromaštva često sele tako da je osnovnu školu polazio u Sv. Petru u Šumi za vrijeme Drugoga svjetskog rata. Odatile odlazi u Pazin u Biskupsko sjemenište 1947. godine s čvrstom odlukom postati svećenik. Roditelji su poštivali njegovu želju uza sav pritisak politike koji je vršen na njih. Završivši klasičnu gimnaziju u Pazinskom sjemeništu, godine 1955. upisuje studij teologije u Visokoj bogoslovnoj školi

USKRSNA PROTEGA

(iz Katedizma Katoličke Crkve)

u Rijeci. No, za kratko vrijeme, uslijed montiranoga komunističkog procesa škola je nasilno zatvorena, a studenti teologije koji nisu završili u zatvoru zbog tobožnjega ustaštva ili irentizma, našli su utočište u Visokoj bogoslovnoj školi u Pazinu gdje je vlč. Kalčić završio studij i diplomirao. Godine 1958. godine primio je sakrament svećeničkoga reda. Mladu je misu slavio u Puli 20. travnja iste godine i već sedam dana kasnije, 27. travnja, nastupio na dodijeljenim mu župama Sv. Matej i Sv. Ivanac nad Rašom. Tim je župama upravljao deset godina, uz prekid od 10 mjeseci radi odlaska na odsluženje vojnoga roka u Leskovac u Srbiji, gdje je služio vojsku kao običan vojnik u «poljskoj pešadiji». Nakon odsluženja vojnoga roka vratio se na spomenute župe, gdje je ostao do 1968., a tada mu je biskup dodijelio dvije nove župe, Kringu i Muntrilj, kojima je upravljao nešto manje od trideset godina, do 1997. godine. Osim brige za vjerski život vjernika, često je bio prisiljen obnavljati crkvene zgrade i ostale crkvene objekte. U ona je vremena to zahtijevalo mnogo truda i novčanih izdataka što je išlo dobro uz razumijevanje i pripomoći župljana. Godine 1997. povjerena mu je Župa sv. Martina biskupa u Svetom Lovreču Pazenatičkom i obližnja Župa sv. Andrije apostola u Gradini. U Svetom Lovreču bio je na službi do umirovljenja, 2016., a Gradinom je upravljao nešto kraće, do 2012. godine.

Prigodni pokloni

Na kraju misnoga slavlja dvoje je župljana slavljeniku uručilo prigodan poklon: košaru s plodovima zemlje i drugim darovima, a prije dvadesetak dana darovali su mu nov velik ekran za računalo, s obzirom da on i u mirovini ne miruje, već nastavlja, sukladno mogućnostima, činiti dobro župi i mjestu gdje je djelovao: vlč. Kalčić, u miru Svećeničkoga doma Betanija u Puli gdje živi od umirovljenja, piše knjigu o Svetom Lovreču i Gradini. Vlč. Kalčića krasile su i još ga uvijek krase njegova jednostavnost, skromnost, samozatajnost i dobrota, istaknuo je vlč. Zohil, no veliko dobro koje je on svojim djelovanjem podario ljudima i mjestu uvidjela je i Općina Sveti Lovreč koja mu je 2016. dodijelila Nagradu Općine Sveti Lovreč. Vlč. Kalčić upravo je primajući tu nagradu, u zahvalnom obraćanju, sažeо bit svoga života i poslanja: „Ja vjerujem u Boga, svoj svećenički poziv shvatio sam kao svakodnevni pokušaj da svoju vjeru prenosim na druge, poštujući osobne svjetonazore svakoga pojedinca.“ Neka nam Svevišnji podari što više takvih svećenika! (G. K.)

349 *Osmi dan.* No, za nas je svanuo novi dan: dan Kristova uskrsnuća. Sedmim danom završava prvo stvaranje. Osmim danom započinje novo stvaranje. Zato stvoriteljsko djelo doseže vrhunac u većem, otkupiteljskom djelu. Prvom je stvaranju smisao i vrhunac u novom stvaranju u Kristu, čiji sjaj nadvisuje ono prvo.

366 Crkva uči da Bog svaku duhovnu dušu neposredno stvara, da dušu ne „proizvode“ roditelji i da je duša besmrtna. Ona ne propada kad se tijelo odvaja smrću i ponovno će se ujediniti s tijelom o konačnom uskrsnuću.

428 Onaj koji je pozvan da „naučava Krista“ mora, dakle, tražiti nadasve onaj dobitak koji je „najizvrsnije spoznanje Isusa Krista“; treba prihvati da izgubi sve „da stekne Krista i nađe se u njemu“ i da „upozna njega, snagu njegova uskrsnuća, zajedništvo u njegovim patnjama, ne bi li kako, suočljen smrti njegovoj, prispije k uskrsnuću od mrtvih.“ (Fil 3,8-11)

556 Na pragu javnoga života: krštenje; na pragu Pashe: preobraženje. Isusovim krštenjem „očitovano je otajstvo prvoga preporođenja: naše krštenje“; preobraženje je „sakrament drugoga preporođenja: našega uskrsnuća“. Već sada, po Duhu Svetom koji djeluje po sakramenu Tijela Kristova, mi imamo udjela u Gospodinovu uskrsnuću. Preobraženje nam pruža predokus slavna Kristova dolaska „kada će preobraziti ovo naše bijedno tijelo i suočiti ga tijelu svome slavnome.“ (Fil 3,21) Podsjeća nas i na to da „nam je kroz mnoge nevolje uči u kraljevstvo Božje.“ (Dj 14,22)

625 Kristov boravak u grobu jest stvarna veza između Kristova trpećeg stanja prije uskrsnuća i sadašnjeg slavnog stanja kao Uskrsloga. Ista osoba „Živoga“ može reći: „Bijah mrtav, a evo živim u vjeke vjejkova.“ (Otk 1,18)

659 „Gospodin Isus, pošto im to reče, bude uzet na nebo i sjede zdesna Bogu.“ (Mk 16,19) Tijelo Kristovo proslavljen je već od časa uskrsnuća, kako dokazuju nova i vrhunaravna svojstva što ih ono otada trajno uživa. Ali za četrdeset dana, dok on s učenicima prijateljski jede i pije i poučava ih o Kraljevstvu Božjem, njegova slava ostaje još zastrta pod prilikom obična čovještva. Zadnje ukazanje Isusovo završava konačnim ulaskom njegova čovještva u slavu Božju, simboliziranu oblakom i nebom, gdje on otad sjedi o desnu Bogu.

860 U poslanju apostola ima jedan neprenosiv vidik: biti izabrani svjedoci uskrsnuća Gospodnjega i temelji Crkve. Ali postoji i trajni vidik njihova poslanja. Krist im je obećao da će biti s njima sve do svršetka svijeta. „Božansko poslanje, koje je Krist povjerio apostolima, trajat će do svršetka vjejkova, jer je Evanđelje, koje treba da oni propovijedaju, za Crkvu u svako vrijeme počelo svega njezina života. Zato su se apostoli (...) pobrinuli da ustanove nasljednike.“

988 Kršćansko vjerovanje – isповijest naše vjere u Boga Oca, Sina i Duha Svetoga i u njegovo stvoriteljsko, spasiteljsko i posvetiteljsko djelo – dostiže vrhunac u proglašenju uskrsnuća mrtvih na kraju vremena i vjere u vječni život.

1023 Oni koji umiru u Božjoj milosti i prijateljstvu, i koji su posve očišćeni, žive zauvijek s Kristom. Zauvijek su slični Bogu jer ga gledaju „kao što jest“ (1 Iv 3,2), licem u lice.

1026 Isus Krist svojom nam je smrću i uskrsnućem „otvorio“ nebo. Život se blaženih sastoji u potpunom posjedovanju plodova Kristova otkupljenja; svojoj nebeskoj proslavi on pridružuje one koji su u nj vjerovali i ostali vjerni njegovoj volji. Nebo je blažena zajednica svih koji su njemu savršeno pritjelovljeni.

1038 Posljednjem sudu prethodit će uskrsnuće svih mrtvih, „pravednika i nepravednika“ (Dj 24,15). To će biti „čas kad će svi koji su u grobovima čuti glas Sina Čovječjega. I ižici će: koji su dobro činili – na uskrsnuće života, a koji su radili zlo – na uskrsnuće osude.“ (Iv 5,28-29) Tada će Krist „doći u slavi i svi anđeli njegovi s njime. (...). I sabrat će se pred njim svi narodi, a on će ih jedne od drugih razlučiti kao što pastir razlučuje ovce od jaraca. Postavit će ovce sebi s desna, a jarce slijeva. (...). I otici će ovi u muku vječnu, a pravednici u život vječni.“ (Mt 25,31.32.33.46.).

1163 „Sveta Majka Crkva smatra svojom zadaćom da u određene dane kroz godinu spasonosno djelo svog Božanskog Zaručnika slavi svetim spominjanjem. Svake sedmice, u dan što ga je nazvala Gospodnjim, slavi spomen Gospodnjeg uskrsnuća, koje uz to, zajedno s njegovom blaženom mukom, svetuju i jednom godišnje najvećim blagdanom Vazma.“ (Priredio BiB)

Vrsarani hodočastili na Cres i Lošinj

**U subotu, 10. ožujka 2018.,
vjernici Župe sv. Martina
biskupa iz Vrsara i Župe sv.
Andrije apostola iz Gradine,
predvođeni svojim župnikom,
vlč. Linom Zohilom, hodočastili
su na otroke Cres i Lošinj.**

Prešavši s kopna na otroke preko Krčkoga mosta, trajektom su iz luke Valbiska došli na otok Cres preko trajektne luke Merag. Prvo zaustavljanje bilo je u sjedištu nekadašnje Osorske biskupije, danas malom otočkom mještalu Osoru, u kojem zimi stanuje tek pedesetak osoba. Sljedeća je postaja bio Muzej Apoksiomena u Malom Lošinju koji je hodočasnike ugodno iznenadio vrhunskom muzeološkom prezentacijom, s obzirom da cijeli muzej počiva na jednom jedinom eksponatu, izvrsno očuvanom brončanom kipu grčkoga atleta, koji je nakon 2000 godina provedenih na morskom dnu u lošinjskome arhipelagu svjetlo dana ugledao 1996. kada ga je pronašao belgijski ronilac René Wouters.

Malošinska župna crkva Rođenja Blažene Djevice Marije

Hodočasnici su se potom popeli do malošinske župne crkve Rođenja Blažene Djevice Marije, gdje ih je, unatoč brojnim obvezama oko organizacije susreta mladih toga dana te podjele sakramenta potvrde sljedećega dana i biskupske vizitacije, župnik vlč. Robert Zubović primio izuzetno srdačno predstavivši im crkvu i župnu zajednicu koja se ondje okuplja. Prije nastavka župnik je hodočasnike počastio prigodnim osvježenjem u župnoj dvorani. Malošinska župna crkva građena je u 17. i 18. stoljeću. U unutrašnjosti te trobrodne crkve dva reda stupova vode prema svetištu koje je uzdignuto sa sedam stuba i djeluje poput prirodne pozornice. Na glavnom oltaru, sagrađenom od mramora s inkrustacijama, u sarkofagu od bijelog mramora smještene su relikvije sv. Romula, a oltarnu sliku Rođenja Blažene Djevice Marije izradio je u 18. stoljeću venecijanski slikar Alvise. Uz oltar, s jedne je strane mramorni kip sv. Petra, a s druge strane, sv. Romula. Na desnom, odnosno južnom zidu crkve, na prvom je oltaru veoma vrijedno mramorno raspelo, djelo kipara Bartolomea Ferrarija. Na sljedećem je oltaru slika Gospe Karmelske, slikara J. Valsona iz 1855. godine. S druge strane, na lijevom sjevernom zidu, na prvom je oltaru slika s likovima zaštitnika ujedinjene Krčke biskupije: sv. Gaudencija, Kvirina, Kristofora i za-

štinka Maloga Lošinja sv. Martina. Na drugom je oltaru slika iz 18. stoljeća i prikazuje svete Nikolu, Roka i Antona Padovanskoga, a u pozadini je veduta Maloga Lošinja s dovršenom župnom crkvom. Križni put u malošinskoj župnoj crkvi preslika je djela Gian Battiste Tiepolo iz 1747. godine. Veoma vrijedne orgulje datiraju iz 1781. godine, a tvorac im je graditelj orgulja Gaetano Callido, koji je ostavio više tragova po crkvama kvarnerskih otoka.

Župna crkva sv. Antuna opata u Velom Lošinju

Sljedeća postaja vrsarskih hodočasnika bila je župna crkva sv. Antuna opata u Velom Lošinju koja je sagrađena krajem 18. stoljeća na mjestu nekadašnjega groblja a gdje su prije ove postojale još dvije crkve, od kojih je starija bila iz 15. stoljeća. Za ljepotu i velebnost ove crkve najzaslužniji su velošinski kapetani, a posebno kap. Gaspare Craglietto. Veličke su posebnosti ove crkve: orgulje znamenitoga mletačkog majstora Gaetana Callida iz 1876. godine, slika Bogorodica s djetetom Bartolomea Vivarinija iz 1475. godine te sarkofag s tijelom mučenika sv. Grgura iz Spoleta koji je suzaštitnik Veloga Lošinja.

U Osoru

Nakon kraće šetnje po Velom Lošinju hodočasnici su autobusom stigli ponovo do Osora, sjedište nekadašnje Osorske biskupije, gdje ih je u katedrali Uznesenja Marijina, danas župnoj crkvi, dočekao župnik vlč. Ivan Katunar te im predstavio tu velebnu sakralnu građevinu koja danas, osim za liturgijske obrede, u ljetnim mjesecima služi i kao mjesto održavanja poznatih Osorskih glazbenih večeri. Osorska katedrala Uznesenja Marijina trobrodna je crkva građena u vrijeme biskupa Antuna Palčića i Marka Nigrisa u drugoj polovici 15. stoljeća. Zvonik je katedrale izdvojen od same crkve i građen je naknadno, točnije 1675. godine. Arhitekt je zvonika poznati krčki majstor

Gallo. Unutrašnjost je Katedrale uglavnom uređena u vrijeme biskupa Andrea Piperaria u prvim desetljećima 16. stoljeća. U prezbiteriju se nalazi glavni oltar sa slikom Uznesenja Marijina i svetcima zaštitnicima te relikvijarom sv. Gaudencija. Na bočnim se zidovima nalaze još slike sv. Petra, sv. Pavla, sv. Nikole i sv. Benedikta. Naslovnik je današnje osorske župe sv. Gaudencije, osorski biskup koji je živio na prijelazu 10. i 11. stoljeća. Osorska je biskupija, prema predaji, osnovana 530. na sinodi u Solinu, prvi se put spominje 585., a u istom je stoljeću sagrađena i prva katedrala. Obuhvaćala je otroke Cres, Lošinj, Ilovik, Susak, Unije te Velike i Male Srakane, područje tada odvojeno od Krčke biskupije. Dokinuta je 1828. bulom *Locum Beati Petri* te je pridružena Krčkoj biskupiji.

U Cresu

Sljedeće je odredište Vrsarana bilo mjesto Cres gdje ih je župnik vlč. Marijan Kosić uz srdačnu dobrodošlicu počastio prigodnim domjenjom u župnoj dvorani. Nakon kratka uvoda o župnoj crkvi svete Marije Velike, koja je ujedno i sjedište Creskoga dekanata, župnik domaćin je uz vlč. Zohila koncelebrirao na večernjem misnom slavlju te je tom prigodom hodočasnicima i domaćim vjernicima uputio prigodnu homiliju. Nakon kraće šetnje po creskoj rivi hodočasnici su krenuli put trajektne luke Porozine te pristavši na istarskoj obali u Brestovi, nakon putovanja kroz središnju Istru, pristigli su svojim domovima bogatiji za jedno lijepo duhovno i putničko iskustvo. Vlč. Zohil je osim organizacije i duhovnoga vodstva hodočasnike upoznao s brojnim zanimljivostima tih dvaju otoka koje veoma dobro poznaje. O bogatoj povijesti toga kraja prigodno je govorio povjesničar Marino Martinčević, dok je poneke detalje o crkvama nadodao vrsni poznavatelj sakralnih zdanja cijelog jadranskog priobalja fotograf Gianfranco Abrami. (www.ppb.hr)

Održan dekanatski Križni put

Pete korizmene nedjelje, 18. ožujka, u Vrsaru je održan tradicionalni Križni put „Ka Sv. Andriji“. I ove se godine, unatoč kiši i hladnoći, okupilo dvjestotinjak vjernika, mahom iz Porečkoga dekanata, ali i iz drugih, udaljenijih krajeva Biskupije.

VRSAR Vjernici su se, kako je to već uobičajeno, okupili kod vrsarskoga groblja gdje ih je dočekao domaćin, vlč. Lino Zohil, župnik Vrsara i Gradine, zajedno s preč. Milantom Zgrabićem, porečkim dekanom i župnikom porečke katedralne župe, vlč. Ivicom Butkovićem, župnikom susjednih župa Funtana i Fuškulina te vlč. Ivanom Princom, župnikom Nove Vasi. Nakon župnikova uvodnoga pozdrava, okupljeni su, predvođeni križem, pjevačima i svećenicima krenuli preko ceste, pored lokve Fabian, po šljunčanoj stazi koja vodi do crkvice sv. Andrije. Postaje su Križnoga puta postavljene na stabla uz stazu, a napravljene su od grana iz okolne šume te drvenih ploča s izrezbarenim rimskim brojevima postaja. Tekst Križ-

noga puta čitali su krizmanici Vrsara i Funtane, a molitve i prigodna promišljanja na temu postaja izrekli su nazočni svećenici. Stigavši vijugavom stazom do vrha brda i crkvice sv. Andrije, vjernici su izmolili zadnju postaju koja se nalazi na stablu ispred crkve te potom završnom molitvom zaključili pobožnost Križnoga puta.

Životni nas križevi vode do spasenja

Prigodno promišljanje na kraju pobožnosti Križnoga puta ove je godine izrekao vlč. Ivica Butković. U kratku je promišljanju on istaknuo kako se potrebno zapitati kako mi prihvaćamo svoj križ te kako treba nastojati osjećati zahvalnost za svoje životne križeve u svjetlu vjere da su upravo životni križevi tī koji nas vode do spasenja. Mjera je Kristove ljubavi križ, istaknuo je vlč. Butković, te nadodao kako su i za nas najvažnije mjere vjere ljubav i trpljenje, onoliko koliko volimo Krista, koliko ćemo s njim, a time i s bližnjima, biti spremni trpjeti. Promišljanje je zaključio podsjetivši da nas Krist poziva da budemo ponizni, ali

veliki u dobroti i pomaganju bližnjemu. Uslijedio je glazbeno-meditativni trenutak koji su skladbama klasične glazbe na akustičnoj gitari popratili Andrija Pilat, Marijana Krišto i Ivan Vučak, vrsarski učenici glazbene škole, a završen je nastupom vrsarskoga župnog zbora. Župnik je potom izrekao zaključni pozdrav te sve okupljene pozvao na sudjelovanje na Križnom putu „Ka Svetom Andriji“ i iduće godine, na petu korizmenu nedjelju. Ova je lijepa tradicija pobožnosti Križnoga puta započela prije osam godina, nakon što je vlč. Zohil, po preuzimanju župe Vrsar, odlučio popraviti tada ruševnu crkvicu sv. Andrije iz 18. stoljeća. Posve obnovljenu crkvu, o blagdanu svetog apostola Andrije, 30. studenog 2010. godine, nanovo je blagoslovio tadašnji ordinarij mons. Ivan Milovan. Osim ovoga, već tradicionalnog, Križnoga puta, tu se redovito održava i svečana proslava Svetoga Andrije ap., pa tako svake godine, zadnjega dana mjeseca studenoga, ribari u procesiji nose sliku sv. Andrije do crkvice. (G. K.)

Održana biskupijska korizmena hodočašća u porečku baziliku i pulsku katedralu

Treće i četvrte korizmene nedjelje, 3. i 11. ožujka 2018., održana su tradicionalna korizmena hodočašća vjernika Porečke i Pulsko-biskupije u porečku baziliku i pulsku katedralu. Prema uobičajenom programu hodočašća su započela pokorničkim bogoslužjem.

U Poreču je ove godine pokorničko bogoslužje predvodio o. Ivan Šarić. OSPPE, pavlin iz Svetog Petra u Šumi i gvardijan tamošnje župe. Potom je više svećenika iz Porečkog i drugih dekanata bilo na raspolaganju za sakrament ispovjedi. Usljedila je pobožnost križnoga puta u kojem su se u nošenju križa izmjenjivali vjernici iz raznih dijelova Porečke biskupije, a tekst križnoga puta čitali su, uz o. Ivana Šarića, čitači porečke katedralne župe.

Biskup ordinarij, mons. Dražen Kuteša predvodeći svečano misno slavlje uz koncelebraciju okupljenih svećenika, u prigodnoj se homiliji osvrnuo na dnevno čitanje iz Evanđelja po Ivanu u kojem Isus „mjenjačima rasu novac i stolove isprevrta, a prodavačima golubova reče: “Nosite to odavde i ne činite od kuće Oca mojega kuću trgovačku“. Riječi su to koje naglašavaju da Isus nije tolerirao nepravdu mjenjača hramskoga novca i prodavača životinja koje su se prinosele kao žrtve, pri čemu su uzimali nepravedno velike provizije, nerijetko i u visini jedne dnevnice. Biskup je potaknuo okupljene da se zapitaju jesu li i oni možda ponekad „trgovci“ u svojim dolascima u crkvu i molitvi? Biskup je zaključio istaknuvši kako se Isusu ne mile prinesene žrtve već obraćenje srca.

U Puli, četvrte korizmene nedjelje, na korizmenom hodočašću Pulsko-biskupije u pulsku katedralu Uznesenja Marijina pokorničko bogoslužje ove je godine održao fra Leopold Mičić, gvardijan pulskog Franjevačkog samostana sv. Antuna Padovanskog. Usljedio je križni put kojeg je vodio preč. Gracijano Živolić, dekan Vodnjanskog dekanata. U nošenju križa izmjenjivali su se vjernici iz raznih župa Pulskog, Vodnjanskog i Labinskog dekanata koji pripadaju Pulskoj biskupiji.

U Puli je biskup ordinarij svečano misno slavlje predvodio uz koncelebraciju pulskog dekana preč. Milana Mužine, labinskog dekana preč. Mirka Vukšića te dvadesetak svećenika. Osrvnuvši se na Isusov razgovor sa Nikodemom biskup je, kroz podsjećanje na izlazak Izraelaca iz egiptskog sužanstva i boravak u puštinji, pojasnio simboliku Isusovih riječi

da će „Sin Čovječji biti prvi put uzdignut na križ a drugi put biti uzdignut na slavu“. Temelj na kojem počiva uzdignuće je vjera, istaknuo je propovjednik. Ono što mi trebamo vjerovati da bi se po križu uzdigli u slavu su tri stvari: da je Bog sama ljubav, da je Isus Krist Sin Božji te da Ga trebamo slušati i biti Mu poslušni, iz te vjere izlazi ona sinovska i bratska poslušnost. U svemu je ključna vjera. Biskup je potom, spomenuvši prispopodobu o Milosrdnome Ocu, naglasio univerzalnu Božju ljubav citiravši drugu rečenicu uz razgovora Isusa i Nikodema, „Bog je tako ljubio svijet te je dao svoga Sina Jedino-rođenca da nijedan koji u njega vjeruje ne propadne, nego da ima život vječni.“ Mi ljudi, kada spoznamo tu ljubav, od nas se očekuje da činimo dobra djela, iz ljubavi i iz vjere, kako bi preko to tako činjenih dobrih djela mogli zasluziti život vječni. Taj se Vječni život očituje u miru s Bogom, miru s drugim ljudima,

u miru sa životom te u miru sa samim sobom. Koji uzvjeruje sam će se spasiti, a tko ne uzvjeruje taj je sam sebe osudio, naglasio je biskup. Oni koji čine zlo prijatelji su tame, a koji čine dobro prijatelji

su svjetla, u životu uvijek trebamo biti opredijeljeni za svjetlo, za dobro. To znači konkretno činjenje dobra jer ne činjenje dobra znači dopustiti da zlo nadvlada dobro, zaključio je biskup. (G.K.)

Sveti Josip zaštitnik Hrvatske i hrvatskoga naroda

Završila Godina svetog Josipa u Zagrebačkoj nadbiskupiji

KARLOVAC „Braćo i sestre, Godina svetoga Josipa, mjerena zemaljskim vremenom u sebi nosi sadržaj koji nije mjerljiv zemaljskim mjerilom. Ova je godina novi početak naše otvorenosti vječnosti. Zato svaki Jubilej u Crkvi nije omeden početkom i završetkom, nego mu je istinska svrha uloženje u milosnu stvarnost“, istaknuo je zagrebački pomoći biskup Ivan Šaško na svetkovinu sv. Josipa, 19. ožujka, na početku mise koju je slavio u Nacionalnom svetištu u Karlovcu.

Koncelebrirali su prof. dr. Ante Crnčević, OFM, preč. Matija Pavlaković, rektor Međubiskupijskog sjemeništa u Zagrebu, karlovački dekan preč. Dražen Karačić, rektor svetišta mons. Antun Sente, ml. i brojni karlovački svećenici i svećenici koji su svoje župljane predvodili na hodočašće svetom Josipu. U misnom slavlju sudjelovali su i predstavnici gradskih vlasti predvođeni gradonačelnikom Damicom Mandićem, županijskih vlasti, te vojske i policije. Misno pjevanje predvodio je zbor „Sveti Josip“ pod ravnanjem s. Blandine Rakarić. Na početku homilije mons. Šaško govorio je o Josipovoj uznenirenosti koja se javlja u trenutku kada saznaje da je Marija trudna, a proizlazi iz nerazumijevanja koje je njegovo mjesto u odnosu prema Mariji. Tu uznenirenost otklonio je an-

deo objavljajući mu se u snu i potičući ga da slijedi glas svoga srca. Biskup je naglasio važnost da i mi poput svetog Josipa osluškujemo Božji plan u našem životu i preispitamo svoj odnos s Bogom i to kroz šutnju, molitvu i slušanje. „Tu provjeravamo smisao svoga života i odatle dolazi nova snaga koja je povezana s djelovanjem Duha Svetoga“, kazao je biskup. Nadalje je istaknuo Molitvu na završetku godine svetog Josipa koja ističe Josipovu bogobožnjost i pravednost. Bogobožnjost jer Josip računa s Bogom i jer je njegov prvi strah ljubav prema Bogu, te pravednost jer Josip u ulozi Marijina zaručnika ne zauzima, već prepusta prostor onom istinskom zaručniku, Gospodinu i jer je Mariju sačuvao u Božjem planu. Mons. Šaško također je pojasnio da je Josip posebno važan kao primjer kako slijediti Božju volju, shvaćati Božju veličinu i klanjati joj se, posebno jer je današnji čovjek izgubio smisao klanjanja, odnosno klanja se različitim krivim idolima. „U svojoj samozatajnosti i brizi za Božju Riječ Josip nam pomaže učiti kako odbaciti idole i biti u razgovoru s Bogom, njemu dati mjesto, njemu se jedinome klanjati, da bismo otkrili izvore svoje životne radosti i dopustili se oblikovati Duhu Svetome.“ Na kraju homilije mons. Šaško preporučio je u molitve sve koji odlučuju o važnim pitanjima koja se tiču smisla života, obitelji, djece, međusobnih odnosa

i identiteta, da im srca budu ispunjena ljubavlju i da nadrastu jezik sebičnosti. „Nadamo se da će često i u Hrvatskome saboru odgovorni stati pred svetoga Josipa pitajući se njegovim: „Gospodine, tko sam u tvojem planu i što mi je činiti?“, istodobno moleći snagu za odluke i postupke od kojih će živjeti, a ne umirati hrvatska domovina“, zaključio je biskup Šaško. Pred kraj misnog slavlja predmolio je pred kipom svetog Josipa Molitvu na završetku Godine svetog Josipa.

Prije završnog blagoslova mons. Sente zahvalio je Gospodinu na milosnoj Godini svetoga Josipa, kardinalu Bozaniću na odluci o proglašenju godine, kao i svim suradnicima koji su pomagali na različite načine, te svećenicima i hodočasniciima koji su u tom Jubileju pohodili Nacionalno svetište svetog Josipa. Također je istaknuo da su vrata Josipova svetišta i dalje otvorena svim hodočasniciima te da je siguran da će Božja milost u njemu i dalje biti obilata. U znak zahvale darovao je biskupu Šašku i dr. Crnčeviću medalje svetog Josipa izrađene povodom proslave 330. obljetnice proglašenja svetog Josipa zaštitnikom Hrvatske. Nakon toga vjernici su predvođeni biskupom i svećenicima, te stjegovima Hrvatske, grada Karlovca i Karlovačke županije častili svetog Josipa obilaskom oko zavjetnog kipa. (IKA)

RIJEĆ VJERE - Radio Labin

Druženja vrijednih i angažiranih laika koji zajedno sa svojim svećenicima već 22 godine svake nedjelje, u jednosatnoj radijskoj emisiji RIJEĆ VJERE s puno žara i ljubavi kreiraju programski sadržaj. Bravo za ekipu vjerske emisije!

DOBRILIN KUTAK

(Koristi se knjiga "Biskup dr.Juraj Dobrila: Spomen-knjiga. Pazin. Josip Turčinović, 2012.)

"Dobili, pametni i marljivi đaci bili su zjenica njegova oka i miljenici njegova srca. Na tisuće i tisuće krune potrošio je za takove đake. Najvolio ih je poslati na pučke škole u Kastav a na gimnaziju na Rijeku. Želja mu je bila vruća, da se posvete svećeničkom stalištu, nu nije htio sliti nikoga da postane svećenikom. Bio je zadovoljan, ako se koji od takovih dočepao i koje druge službe pa vršio kao narodnjak poštено svoju dužnost. Izdajice svoje krvi i svojega naroda nije mogao trpjeti. Uvidio je vrlo dobro, kako Istra potrebuje zdrave inteligencije i temeljito naobraženih, požrtvovnih Hrvata u svim granama javnog života. Bez zdrave inteligencije bojao se, da bi teško naš narod ikada mogao doći do samostalnosti i slobode. Kako se već u više navrata spominjalo u ovoj knjizi, narod je hrvatski u Istri bio sasvim zapušten u svakom pogledu. On je već bio zaboravio na svoje hrvatsko podrijetlo, pače je mislio u svojoj prostodušnosti, da za seljake nijesu škole, a na žalost se sramio i svoga slavnoga imena hrvatskoga."

ŠA-ŠA- ŠALE

Blaženi koji ništa ne očekuju,
oni se neće nikad razočarati!!!

MISLI za svaki dan

"Čim se odrekнемo samih sebe,
Bog će nas ispuniti sobom,
jer On ne može podnosići prazninu."
(Vinko Paulski)

KAP

"Čovjek, htijući ili ne htijući, završi pod nogama zla i nemoći, pod nogama drugih ljudi, ali i pod svojim nogama, a ne do Isusovih nogu. Gaze nas, a često se gazimo i sami. Do Isusovih je nogu sigurnost koju trebamo, do Isusovih je nogu zdravlje koje tražimo, do Isusovih nogu." (Darko Zgrablić)

"Postoji samo jedan Bog i on je Bog sviju." (Majka Terezija)

"Tko gradi svijet bez Boga, gradi ga protiv čovjeka." (Ivan Pavao II.)

"Ne odustajem od svog gledanja na portrete, jer je potrebno boriti se za tu stvar i pokazivati ljudima da u čovjeku ima još nečega, a ne samo ono što iz njega može izvući fotograf sa svojim aparatom." (Van Gogh)

POJEDINAC U OBITELJI

"Od iznimne je važnosti za pojedinca da ima obitelj. U obitelji prvi put doživljava zajedništvo s ljudima koji se prema njemu odnose s dobrotom i bezuvjetno ga ljube i prihvaćaju. U takvom pozitivnom ozračju svaki član obitelji može razviti svoje sposobnosti i pripremiti se za suočavanje sa svime što mu život donosi te za to sakupljati snagu. Upravo to želi postići odgoj prožet kršćanskom slikom o čovjeku. Istodobno članovi obitelji spoznaju što znači preuzimati odgovornosti jer članovi obitelji ne mogu živjeti svaki samo za sebe. Iz uloge svakoga člana, bilo roditelja, djeda i bake ili djece, proizlaze dužnosti prema drugim članovima obitelji.

"Majka je jedini čovjek na svijetu koji te ljubi prije nego što te poznaje." (Johann Heinrich P.) (DOCAT)

HODOČAŠĆE U NACIONALNO SVETIŠTE MAJKE BOŽJE BISTRičKE

Usubotu, 3. ožujka 2018. u organizaciji pazinskoga franjevačkog samostana prema nacionalnom svetištu Majke Božje Bistričke uputio se autobus vjernika iz Pazina i okolnih župa. Trenutke vožnje ispunili smo molitvom, pjesmom, prigodnim poticajima našega voditelja hodočašća fra Josipa Vlašića te promatranjem snježnoga krajolika. Po dolasku u Mariju Bistricu najprije smo otišli u baziliku na sv. misu. Na početku euharistijskoga slavljenja prigodnu je riječ pozdrava i dobrodošlice izrekao vlč. Domagoj Matošević, rektor Svetišta i domaćin župnik. Misu je proslavio fra Josip Vlašić, u koncelebraciji s rektorm Matoševićem, franjevcima i svećenicima na službi u Svetištu. U homiliji nam je p.vlašić razmatrao Riječ Božju približavajući misna čitanja, posebno evanđeoski odlomak o milosrdnom ocu i izgubljenom (nađenom) sinu. Nakon sv. mise u župnim smo se prostorijama kratko okrijepili i otišli na bistričku Kalvariju na pobožnost Križnoga puta koji je predvodio fra Drago Vujević. Poslije Križnoga puta otišli smo u karmel Majke Božje

Bistričke i blaženoga Alojzija Stepinca. Sestre karmeličanke lijepo su nas primile, a uime karmelske zajednice obratila nam se sestre Nevenka. Svjedočanstvo posvećenoga života ispunjenoga molitvom, žrtvom i sestrinskim zajedništvom ostavilo je na nama lijep i upečatljiv dojam.

Nakon kratka odmora i razgledavanja naš boravak u nacionalnom svetištu brzo je protekao te smo krenuli kući ispunjeni radošću, zahvalnošću Bogu i Gospu te našim fratrima na organiziranom hodočašću. (Mauricio Jakus)

VAZAM I NOVA EVANGELIZACIJA – prijelaz u nov život

Poštovani čitatelju, u vazmenom smo ozračju, a time i na samim izvorima nove evangelizacije. Ne zaboravimo: nova je evangelizacija nov žar u proživljavanju poruke vjere, položene u naše srce. A to je sve povezano s događajem Vazma u koji ulazimo tijekom Velikoga tjedna da bismo ga svečano i životno slavili u bdijenju vazmene noći. To nije samo izvanjsko pribivanje obredima nego i angažiranje otvorenošću i odgovornošću vlastita srca. Tri su važne sastavnice da se to, taj gore naznačeni prijelaz ostvari: **žed za pravim životom, razumijevane Vazma kao prijelaza/Pashu i iskorak u ponuđenu novost/praksu!**

Žed za pravim životom

Već je veliki učitelj Crkve izjavio: "Nemirno je srce naše o Bože, dok se u tebi ne smiri." Nije teško razumjeti da možemo uspješno funkcionirati kao ljudi ako u sebi nosimo određeno zadovoljstvo života. Postoje naša duža ili kraća ljudska zadovoljstva koja nam pomažu. No, ta su zadovoljstva krhka, pa ih naša svakidašnjica lako rani, zamuti... To nas u životu prati, i u osobnom i u zajedničkom. Zato nam je potrebno jedno **dublje i temeljno životno zadovoljstvo**. To ne znači zapostaviti svakidašnja zadovoljstva, dapače, i to vodi prema osnovnom zadovoljstvu. Drago mi je kad sam uspio u svome poslu, kad sam na vrijeme dobio/la svoju plaću, kad sam ozdravio...Ali ostaje

pitanje kako prijeći u osnovno životno zadovoljstvo, koje će nas trajnije nositi tijekom života? Potrebno je, dakle, doživjeti jedno iskustvo životnoga prijelaza. To su mnogi doživjeli prilikom duhovnih seminara, župnih misija, uspješnoga hodočašća.... Pitamo se nosi li i Vazam, kao temeljni kršćanski blagdan, u sebi tu mogućnost, tu ponudu?

Razumijevanje Vazma kao prijelaza/Pashe

Riječ Vazam ili Pasha već u svom izričaju označuje prijelaz, što nam razotkriva Biblija. Dakle, Vazam je po sebi prijelaz i upućuje na mogućnost iskustva prijelaza u nešto novo. To su biblijski doživjeli Izraelci, kad ih je Bog izбавio iz egiptskoga ropstva te su čudesno prešli Crveno more i oslobodili se ropstva. To je njihov Vazam, oni kažu Pasha Pasah/prijelaz, i to vjerni Židovi i danas slave. Bili su oslobođeni ropstva, a otvorio im se put slobode. To je ujedno slika za jedan novi Vazam/Pashu, što će se ostvariti u Isusu Kristu.

Ponuđena novost: Kristova pasha ili Kristov vazam

Evo, tu je izvor onoga svega, tu u Kristovome trpljenju, smrti i uskrsnuću. Krist svojom nebeskom ljubavlju, u muci križa smrti i uskrsnuća pobijeđuje grijeh i svako зло, a Otac ga nebeskom snagom Duha Svetoga uskrisava na novi život.

I nema više zla koje Krist ne pobijeđuje. To nije samo nekadašnji događaj u davnini povijesti nego i sadašnje događanje, i to s mogućnošću susreta s Kristom i njegovim darom.

Krštenjem ulazimo u Crkvu, gdje se sve događa i sve se obnavlja.

To nam najbolje predstavlja sv. Pavao apostol u poslanici Rimljanim 6,3-11.: „Braćo! koji smo god kršteni u Krista Isusa, u smrt smo njegovu kršteni. Krštenjem smo, dakle, zajedno s njime ukopani u smrt da kao što Krist slavom Očevom bi uskrsnut od mrtvih, i mi tako hodimo u novosti života.“ Dakle, može se jednostavno reći: Kristova smrt i uskrsnuće naše su krštenje. To znači da postoji i naša izvorna pasha ili vazam, što znači naš prijelaz u nov pobjednički život upravo po krštenju. Ali mi lako sve to uprskamo i uprljamo svojim grijesima... Zato su stari govorili: **ispovijed je drugo krštenje, što znači da dobrom ispovijedi obnavljamo krsnu nevinost i opet nalazimo temeljno životno zadovoljstvo u vazmenim slavljinama.** Zato dobro iskoristimo slike vazmene ispovijedi. To će nas obnoviti u žaru vjere i vazmene radosti, s obitelji i ljudima oko nas. **Svima nek' je radostan Vazam!** (M. Koren, sveć.)

Biskup Pozaić predvodio misu u Pićnu

Na 2. korizmennu nedjelju, 25. veljače 2018., u župnoj crkvi Navještenja BDM u Pićnu, nekadašnjoj stolnoj crkvi, misno slavlje predvodio je mons. dr. Valentin Pozaić, naslovni biskup povjesne Pićanske biskupije. Suslavili su župnik domaćin preč. Antun Kurelović, koji je ujedno i Pićanski dekan i kanonik Porečkog stolnog kaptola sv. Maura te v.l. Dragutin Petrović. To je misno slavlje u direktnom prijenosu prikazano na prvom programu HTV, u sklopu redovitog prijenosa nedjeljnog misnog slavlja, svake nedjelje iz neke župe diljem Hrvatske. Prije samog početka misnog slavlja uredništvo prijenosa pripremilo je kratko predstavljanje župe i mjesta, sa posebnim osvrtom na Pićansku biskupiju. U uvodnom pozdravu župnik je naglasio kako su na toj misi prisutni svi ovogodišnji prvpričesnici te krizmanici sa svojim kumovima, koji će im tim kumstvom postati uzor i pomoći u duhovnom rastu te življenu vjere.

Mons. Pozaić je u prigodnoj homiliji, govoreći o Isusovu boravku na gori Tabor, istaknuo kako je on ondje učenicima otvorio oči, da shvate kako je on „Put, Istina i Život“, a da su sve ostalo stranputice i lutanja. Osvrnuo se i na činjenicu da je 20. i 21. stoljeće, stoljeće depresije, te spomenuo kako je sve proširenja tendencija ljudi modernog društva ne imanja

djece – sebičan izbor, jer samo narod koji prihvata djecu s ponosom i kao nadu može biti blagoslovjen.

Pićanska biskupija je ustanovljena u 6. stoljeću. Na pokrajinskoj se sinodi u Gradu što ju je sazvao patrijarh Elija spominje biskup Marcijan, kao episkupus sanctae ecclesie Petenatis. Zaštitnik biskupije je sv. Nicefor. Biskupija koja je imala 12 župa i 6 kapelanja spominje se u Istarskom razvodu nekoliko puta, posebno njezin biskup Demetrije. Papa Pio VI. ukinuo ju je 1788. te njezino područje ulazi najprije u Gradičku biskupiju, a nakon godinu dana u Goričko-gradičku nadbiskupiju. Od 1968. u sastavu je Porečke i Pulske biskupije.

Branimir Križmanić

U petak, 23. veljače 2018. godine oprostili smo se od najstarijega člana naše Župe sv. Lucije Pazinske, Branimira Križmanića. Dan ranije u svojoj kući u Velom Ježenju, okružen svojim najmilijima, blago u Gospodinu preselio se u vječnost u 97. godini života. Rođen u brojnoj obitelji od najranije mладости odgajan je u poslušnosti i pobožnosti, zajedno s tri sestre i dvojicom braće. Već u dobi od 19 godina odlazi u talijansku vojsku, 1941. godine, gdje proživljava preko četiri godine sve strahote rata i zarobljeništva. Po povratku ostaje na svom ognjištu brinuti se za gospodarstvo i ukućane. Brakom se vezao uz Mariju rođ. Pulić te se ostvario kao otac triju sinova i jedne kćeri. Koliko je obitelj Križmanić bila cijenjena, govori činjenica da je za vrijeme vladavine Italije njegov otac bio "kapo villa" u Ježenju i "sindaco" u Tinjanu. Resile su ih marljivi-

vost, bistrina uma, požrtvovnost, vjernost Bogu i svojem hrvatskom narodu. U selu i okolici Branimir je prednjačio u naprednu obrađivanju zemlje, isticao se poštenjem i iskrenom dobrotom, a nedjeljnju misu nikad nije propuštao sve dok mu je zdravlje to dopuštao. Tijekom cijelog života gajio je posebnu ljubav prema Bogu i Crkvi. Uvijek na raspolaganju župnicima oko brige za crkve, kako u Tinjanu, tako i kod Svetе Lucije. U životu su ga zadesila dva velika gubitka, velike životne tragedije. Prva se dogodila na svršetku II. svjetskog rata kada mu je vraćajući se s fronte poginuo brat Milutin. Inače, on je bio bogoslov zadnje godine u sjemeništu. Vojnici su, sretni što su preživjeli rat, s nestrpljenjem čekali povratak kući. U vlaku nije bilo mjesta pa su se popeli na krov i, nažalost, u prvom tunelu smrtno stradali. Druga još veća tragedija zadesila je njega i suprugu. Nekoliko dana nakon što im se rodilo četvrto dijete – sin Dejan, u prometnoj nesreći smrtno im je stradao prvorodenac Darko u dobi od samo 17 godina. Trebalо je snage i vjere da se to preživi, ali Branimir nikad nije posumnjao u Boga.

Prihvaćao je životne poteškoće čvrsto se držeći one izreke: "Ja vjerujem i kad sam nesretan." Dragi barba Branko, svima koji smo Vas poznavali bili ste jedno veliko svjetlo pozitive i vjere, jedan veliki blistavi svjetionik postojan u nemirnim vodama života. Neka Vam je laka naša crvena zemlja koju ste s toliko ljubavi obrađivali, a Gospodin neka Vam bude milostiv i primi Vas među svoje izabrane. (Mirjana F.)

„Maslinova grančica – moj dar za misije“

Iove su se godine mnoge župe naše biskupije uključile u humanu akciju „Maslinova grančica – moj dar za misije“ koju organizuju Papinska misijska djela naše biskupije, pod vodstvom ravnatelja vlač. Mirka Vukšića. Tom se akcijom želi prikupiti što više grančica, koje se šalju u župe iz unutrašnjih krajeva Hrvatske, koje nemaju masline, a ova će akcija omogućiti da je na blagdan Cvjetnice i oni mogu dobiti. Sva sredstva koja se prikupe u dobrovoljnem prilogu za grančice, šalju se za školovanje djece u misijama i njihove potrebe. Iako nam vrijeme nije bilo naklonjeno za rezidbu maslina, zbog učestale kiše, vrijedne i marljive ruke naših suradnika i simpatizera PMD-a nisu se pokolebale jer su im motiv bila djeca kojoj će se pružiti pomoći. U akciju su se uključili volonteri svih uzrasta. Radili su uz pjesmu i molitvu i na taj se način još više zbljžili. Masline su krenule put unutrašnjosti gdje se misijsko zajedništvo nastavlja u župama koje će na Cvjetnicu tē grančice ponuditi svojim župljanima.

Župe koje su sudjelovale u ovogodišnjoj akciji jesu: Labin gornji, Labin donji, Rabac, Rovinj, Umag, Murine, Kršete, Materada, Petrovija, Sv. Marija na Krasu, Kaštel i Savudrija. Svima velika hvala, a Gospodin im bio nagrada. Svima veliko hvala a Gospodin im bio nagrada. Za nadati se je da će ovako lijepi odaziv potaknuti i druge župe da se sljedeće godine uključe u projekt Papinskih misijskih djela "Maslinova grančica - moj dar za misije". Svaka grančica koja iz priobalja stigne u unutrašnjost je najmanje samo prigodni ornament za nedjelju Muke Gospodnje, ona je nadasve znak dobrote i ljubavi prema bližnjemu, kako onih koji su u zajedničkoj akciji tu grančicu ubrali i poslali, tako i onih koji su je sa zahvalnošću primili, a time su svi zajedno dali svoj prilog za pomoći potrebitoj djeci u misijama, kako bi im se pomoglo u izgradnji bolje budućnosti. (Snježana Kruhak, misijska suradnica – Umag)

Križni put Umaško- oprtaljskoga dekanata

Na V. korizmenu nedjelju, 18. ožujka 2018., u popodnevnima satima preko 200 vjernika Umaško-oprtaljskoga dekanata, zajedno sa svojim župnicima, molili su Križni put na prekrasnu lokalitetu Sv. Stjepana gdje se danas nalaze Istarske toplice. Zahvalni Bogu što je zadрžao oblake da se ne izlije kiša, okupljeni vjernici mogli su savladati uspon u razmatranju, molitvi i pjesmi, unatoč uskoj i strmoj stazi. Izlazak na Kalvariju koja završava na litici stijene gdje se nalazi i drevna crkvica sv. Stjepana bez krova, kulminirao je završnom molitvom i blagoslovom u veselu raspoloženju. Zahvalni i zadovoljni vjernici nakon uživanja u prekrasnu pogledu koji se pruža prema dolini Mirne, Motovunu, Buzetu i otvorima starih kamenoloma, druženje su nastavili u restoranu Istarskih toplica uz bratsku *agape* koju su pripremili vjernici župa Zrenj, Šterna, Buje te dobri ljudi iz obližnjega Gradinja, uz svesrdnu pomoć domaćina g. Mirka Klimana i oprtaljskoga načelnika g. Aleksandra Krta. (Vladimir Brizić, župnik)

Korizmeno hodočašće

Župljani Župe sv. Nikole biskupa iz Barbana, Župe sv. Mateja ap. iz Cera i Župe Bezgrešnog Začeća BDM i sv. Ivana Krstitelja iz Svetog Ivanca nad Rašom, kojima upravlja vlč. Bernard Jurjević, uoči 2. korizmene nedjelje, 24. i 25. veljače 2018., hodočastili su u Slavoniju. Destinacije njihovog korizmenog hodočašća ove su godine bili Vukovar, Đakovo i Aljmaš gdje su sudjelovali na misnom slavlju u poznatom Marijanskom svetištu Gospe od Utočišta.

Blagdan Sv. Valentina

Iove je godine blagdan sv. Valentina u Kašteliru, župi Porečkog dekanata, proslavljen svečanom misnim slavljem nakon kojega su mještani u procesiji pronijeli kip svojega suzaštitnika ulicama mjesta. Misno slavlje tom je prigodom predvodio fra Josip Vlašić iz pazinskog Franjevačkog samostana Pohođenja Marijina uz koncelebraciju župnika domaćina preč. Marijana Kancijanića i vlč. Josipa Kalčića.

DVA POLITIČKA LICA ISTARSKIH TALIJANA

Kako se moglo zamijetiti, ipak se dio istarskih medija i javnosti zainteresirao, pa i komentirao, rezultate nedavnih parlamentarnih izbora u Italiji, poglavito onaj dio povezan s rezultatima i političkim (stranačkim) opredjeljenjem naših «istarских Talijana», koji su kao državlјani Italije sudjelovali na tim izborima. Ranije se o tome iz nekih razloga šutjelo, ali izborne i političke preferencije tih naših sugrađana trebaju se objaviti i analizirati, osobito onda kad izborni rezultati radikalno odšakaču od njihova izbornoga ponašanja i političkog usmjerenja na domaćem, istarskom i hrvatskom, političkom terenu. A upravo se to zbilo na spomenutim izborima.

U Hrvatskoj u lijevom stroju, a u Italiji na desnoj strani

Pa evo te kraće analize jednoga posve «neočekivanog» izbornog opredjeljenja, poglavito neočekivanoga za njihove političke tutore u istarskoj lokalnoj politici, i za njihovu, politički ljevičarsku, predstavničku političku elitu u Istri i Zagrebu. Kakav je to izborni rezultat, dakle, ostvaren s obzirom na participaciju, sudjelovanje, i na izbor političkih stranaka/koalicija? Konačni izborni rezultati pokazuju da su «naši Talijani» dali najveći broj glasova talijanskoj nacionalnoj, i protueuropskoj, desnici (oko 33 %), a ne talijanskoj ljevici (30 %). To je zaista ogromno iznenadenje kad se zna da na hrvatskim izborima, glasujući kroz IDS ili u sklopu nekih širih lijevih koalicija, ta skupina birača uvijek masovno podupire ljevicu. Druga je važna činjenica što je glasovanju pristupilo gotovo 40 % upisanih birača. Slijedom toga zaključujemo da su imali iznimno visoku izbornu participaciju, gotovo istovjetnu sudjelovanju na hrvatskim izborima. Taj veliki postotak istovremeno čini dobar uzorak za analizu i za poopćavanje zaključaka

na cijelu tu skupinu. No, inicijalno treba naglasiti, i s obzirom na znatan broj naših vjernika-citatelja, pripadnika te skupine, kako je njihovo glasovanje i opredjeljenje posve legitiman i demokratski čin. Ništa tu nema pogrešnoga, već samo ima zanimljivoga, i to političko-sociološki zanimljivoga. Kako, dakle, objasniti to njihovo dvojako, pa i «proturječno», izborni ponašanje? Glasovanje za talijansku desnicu veoma je, identitetski, povijesno, itd., razumljivo i racionalan izbor. Štoviše, s obzirom na njihovo formatirano «lijevo istarsko ponašanje i glasovanje» ovo je, po meni, njihov pozitivan vrijednosni i demokratski iskorak, gdje su glasovali posve slobodno, građanski, a ne kao «uplašena skupina», taoci, s nametnutim patronatom lijevoga IDS-ovog, anacionalnog, neokomunističkog, i kvaziliberalnog političkog okvira, i pod pritiskom svojih rukovodećih etnobizni-smena, većinom izraslih i odgojenih na tradiciji jugoslavenskoga komunističkog bratstva i jedinstva.

Ima li hrvatska dijaspora pravo na istovjetan izborni zakon

Sljedeći se usporedni analitički zaključak odnosi na pitanje diskriminirajućega tretmana hrvatske dijaspore u hrvatskom izbornom zakonu u odnosu na talijansko rješenje. Znamo da je na početku devedesetih godina mogućnost sudjelovanja brojne hrvatske diaspore u političkom i izbornom životu Hrvatske bila znatno i bitno šira nego što je to slučaj zadnjih petnaestak godina. Tom su procesu političke marginalizacije i diskriminacije osobito doprinijele lijeve političke opcije i vlade, kao i neke nepoštene političke nagodbe. Na smanjenje biračkoga prava, broja biračkih mjeseta i izbornih mandata išlo se preko «difamirajućih argumentata», poput onih o nestanovanju i neplaćanju poreza u domovini ili onih

o prevelikom utjecaju glasova dijaspore na izborni rezultat. Zapravo se time prikriva glavni, a neizgovoren, razlog, a taj je da se ograniči broj desnih glasova koji dominiraju u dijaspori. Dakle, u suštini, posve antidemokratski razlog. Uz niz ovih i drugih restrikcija, postotno je sudjelovanje hrvatske diaspore u našim izborima gotovo zanemarivo. Usporedno s tim, vidimo kako je talijanski zakon, s mogućnošću pisanoga i višednevognog glasovanja, polučio iznimno visok postotak odziva (40 %). Ova je hvalevrijedna participacija, međutim, u potpunoj suprotnosti s negativnim i restriktivnim stavom koji ima hrvatska ljevica, uključivo i IDS s kojim politički djeluju naši Talijani, prema brojnoj hrvatskoj diaspori u svijetu i u BiH. Kako shvatiti i prihvatiti tu političku dvoličnost, a isto tako, kako razumjeti i objasniti osnovanost zahtjeva zastupnika talijanske manjine u Saboru, F. Radina, za dvostrukim pravom glasa za pripadnike manjine? Zahtjev, to je jasno, ima jasnu političku računicu, po kojoj treba sve manjinske glasove strpati u korist lokalne stranke-patrona, a onda dodatnim glasom birati nekoga svog sunarodnjaka. Konkretno, moji istarski Jurina i Franina morali bi se zadovoljiti jednim glasom, a naši Giorgio, Meho i Jovo imali bi tri glasa. Dva u Istri, i jedan u svojoj domovini. Za ovu neshvatljivu, povrh svega nerazumnu i diskriminirajuću priču, neka u zaključku budu riječi biskupa Dobrile (prije 150 godina) koje je izrekao talijanskoj gospodi u porečkoj Sabornici, posve diskriminirajućoj prema istarskim Hrvatima (parafraziram): Ča i nama, to i vama, koliko vama, toliko i nama.

„NA MLADIMA SVIJET OSTAJE“, ALI AKO MLADI ISELE, KOME ĆE HRVATSKA OSTATI?

Na poruku naših demografa da Hrvatska izumire, mogli bismo nadodati: HRVATSKA OVDJE IZUMIRE, ALI NEGDJE DRUGDJE RASTE!

Istrani na putu u Europu (Njemačku!) s kartom u jednom smjeru

Na pulskom autobusnom kolodvoru već poduzeće stoji velika reklamna ploča prijevoznoga poduzeća „Črnja Tours“. Na reklami se velikim slovima ističu, uglavnom, austrijski i njemački gradovi. Tako vrlo povoljno možete putovati u Beč, Graz, Salzburg, München, Frankfurt i Stuttgart. A na Kolodvoru često vidimo i novu međunarodnu prijevoznu kompaniju FLIX-BUS, udruženu s prijevoznikom „Brioni“. Pravci su još prema Italiji i Švicarskoj. Svatko bi se mogao zapitati: „Zar naši ljudi, Istrani, toliko putuju? I zašto najviše u Austriju i Njemačku? Zar se ovim prijevoznicima to isplati?“ Do prije godinu-dvije toga nije bilo. Morala sam provjeriti te svoje dvojbe. Svaki dan u 14,15 kreće jedan autobus prema navedenim odredištima. Posjetila sam autobusni kolodvor. I nije baš bilo puno putnika. Desetak. Informacije o broju putnika i odredištima nije lako dobiti jer ni na autobusu nije označeno odredište za Njemačku. Ali,

ipak neslužbeno doznam da se drugi putnici iz Istre uključuju u Rovinju, Pazinu, Umagu i gdje već treba preuzeti veći broj putnika sve do Ljubljane. Karte se prodaju. Putnika ima svaki dan! A za božićne i uskrsne blagdane i više autobusa. Tih dana treba napuniti dušu u svome kraju i svojem narodu. U Ljubljani čekaju drugi putnici i drugi autobus (autobusi), koji preuzimaju sve pristigle putnike iz raznih odredišta Hrvatske i prevoze ih u daljnja odredišta u Austriju i Njemačku. A vožnje su duge i vrlo zamorne, ali

najekonomičnije. Diskretno sam porazgovarala s nekoliko ljudi i, nažalost, dobila informacije da su to sve uglavnom ljudi koji putuju s kartom u samo jednom smjeru, bez povratka. Neki na sigurne već dogovorene poslove, a neki putuju u neizvjesnost, u hostel s malo novaca i nakanom traganja za bilo kakvim poslom. Jedna je gospoda četrdesetih godina putovala s vrlo slabim poznavanjem njemačkoga jezika, uvjerenja da mora naći posao. Hoće li ga naći? Nekoj je sa srećom. Ali na takav se odlazak odlučuje iz očaja. Jedna je majka išla u posjet svome sinu i njegovoj obitelji. Nedostaju joj pa češće putuje k njima u posjet. Zato „Črnja Tours“, „Brioni“, „Autotrans“ i drugi prijevoznici ostaju poveznica između Domovine i tuđine. Usto, za one malo bolje stojeće, ima sve više i avionskih prijevoza iz europskih velegradova.

Kristijana, Sandra, Hrvoje, Marijan iz Pule u München:Pula nam nedostaje ljeti i za blagdane Božića i Uskrsa

„Na mladima svijet ostaje“, stara je naša izreka, ali ako nam većina mladih iseli, na kome će ostati ova lijepa naša zemlja? Redovite linije za inozemstvo počele su s umirovljenim ženama koje su odlazile u Italiju kao njegovateljice. Svojim su trudom i žrtvom omogućile studiranje svojoj djeci, da bi sad ta djeca sa svojim

znanjem i kartom u samo jednom smjeru otišla dalje. Nekoliko mlađih ljudi rodom iz Pule i okolice moglo bi reći da su se dobro snašli u Münchenu. Ima i onih koji su zadovoljni poslom i odnosom poslodavaca prema radniku. Plaće nisu velike, a troškovi života značajni, ali s dobrim planom može se dobro živjeti. Rade dobre poslove, prijavljeni su, govore dobro njemački i plaće su relativno dobre. Ali?! I tu ima jedan ali...radno vrijeme je osam iscrpljujućih sati, dva sata ide na prijevoz od kuće do posla i natrag, pa malo ostaje za odmor i osobne potrebe. Vikend ili slobodan dan iščekuju se kao Sunce poslije kiše. I tada si sam bez svojih najbližih. A troškovi su života (jednosobni stan od 800 do 1.100 eura) visoki i uz jako dobar plan od zarade nešto malo ostane. Postoji mogućnost, na koju mi u Hrvatskoj još nismo navikli, osim za studentskih dana, a to je život s više osoba u jednom većem stanicu. Najam takve sobe također iznosi od 300 do 500 eura, a ne znaš s kim dijeliš ostale prostorije. Privikavanje na grad, jezik, način života traje nekoliko godina, a tada povratka više nema. Ipak, sve je to lakše podnijeti, nego biti bez posla i u neizvjesnosti. U Münchenu, gdje sam i ja bila u posjetu sinu iseljeniku, susrela sam se s tim mlađim ljudima i popričala.

Kristijana je došla prije 4 godine, odlično se uklopila. Ima dobar posao i dovoljnju plaću (jer njemački je standard zahtjevan) za pristojan život. Uštedjeti ne može puno, ali ima dostojanstven život u uređenoj zemlji i to joj odgovara. Pula joj uopće ne nedostaje osim ljeti, kada i Nijemci vole odjuriti na more. Već ima i zaručnika iz Austrije pa ju možda tu čeka i budući obiteljski život.

Sandra s Velog Vrha također, vrlo mlada, zadovoljna nadasve s vrlo mnogo mogućnosti koje Njemačka pruža i daje onima koji se žele doškolovati i disciplinirano raditi. Administracija je brza i učinkovita kad se nešto traži, što je iskusila u svojim potrebama i zahtjevima. Vedra kao da je u svojoj Puli, a ne daleko u drugoj zemlji. Ono što je najteže jest radno vrijeme i putovanje na posao. To u svakome danu oduzima deset sati i puno snage. Nema izlazaka, osim nekoliko puta mjesечно, ili na koji rođandan i druga slavlja.

Marijan je zadovoljan i poslom i placom, jedino mu nedostaje obitelj, ali i oni će mu se uskoro pridružiti.

Hrvoje ima jako dobre poslodavce i vrlo ga cijene i podupiru za napredovanje u poslu. Naravno, svi koji govore njemački brže se uklapaju i mogu dobiti bolja zaposlenja. A Hrvoje uz dobar njemački govori još i talijanski i engleski pa mu to puno znači u hotelijerskom poslu. Ipak, on smatra da bi radije živio u Hrvatskoj, i ako se ukaže dobra prilika, rado bi se vratio. „München je lijep, ali je Zagreb draži.“

Kao što se već zna, radi se od jutra do mraka, a vikend je mali predah uz misu. Odlazak na misu prilika je i za susrete s prijateljima. Svi se uglavnom druže s Hrvatima, a što i nije teško jer ih ima po cijelome gradu, i to sve više. Svatko može naći barem nekoliko svojih sugrađanina. Na tečajevima njemačkoga još ima veći broj Talijana i Španjolaca, s kojima se također naši ljudi, kao Mediteranci, dobro osjećaju. U Münchenu u desetak velikih crkava u svakoj se okupi od tisuću do 3 – 4 tisuće vjernika. München ima najveću zajednicu vjernika u Europi, a možda i izvan nje. Prema nekim izvješćima nje-

mačkih institucija, Hrvati su kao narod vrlo cijenjeni na listama zapošljavanja, a mnogi su već stekli vrlo zapažena mjesta i u politici, kulturi, medijima i javnom životu općenito. I tako dok Hrvatska tuge je zbog iseljavanja mlađih, hrvatske zajednice u Njemačkoj raduju se novim, svježim i obrazovanim snagama koje ih „pomlađuju“. Na poruku naših demografa da Hrvatska izumire, mogli bismo nadodati: Hrvatska ovdje izumire, a negdje drugdje raste. Jer, Domovina se ne zaboravlja nikada. „Krv nije voda“, rekao je naš sv. Leopold Bogdan Mandić.

HRVATSKA ŽUPA U MÜNCHENU VEĆA JE OD GRADA PULE

München je grad u koji su se Hrvati počeli doseljavati odmah poslije Drugoga svjetskog rata. Katolički bavarski kraj odgovarao je našim ljudima. Hrvatska je Crkva prepoznala potrebe iseljenika i već 1947. godine svećenik Krčke biskupije vlč. Ivo Vitezić započeo je pastoralni rad s iseljenim i prognanim Hrvatima koji su tu stvarali svoj novi dom. Davne 1948. godine i službeno je osnovana Hrvatska katolička misija te je nedavno svečano proslavljenja 70. obljetnica postojanja. Preko trideset godina tu je proveo fra Dominik Šušnjara. Svojim životom i djelovanjem ostavio je neizbrisiv trag među iseljenim Hrvatima u bavarskoj metropoli. A broj se vjernika iz godine u godinu samo povećavao. Do ulaska Hrvatske u EU hrvatska je župa imala oko 42 000 vjernika. Danas u toj župi živi oko 60 000 hrvatskih vjernika. Da se slikovito izrazimo: hrvatska župa u Münchenu veća je od grada Pule. Ali to je samo župa, koliko ima još drugih Hrvata izvan Misije. Sadašnji je voditelj župe fra Boris Čarić s još petoricom srodbraće, koji uz njega djeluju u župi: fra Ante Krešo Samardžić, fra Jozo Župić, fra Marinko Vukman, fra Filip Mimica i fra Petar Komljenović. Velika je to župa, sigurno najveća u Njemačkoj, a među najvećima i u svijetu. Nedjeljom i blagdanima redovito se slavi deset misa. Za sve one koji se nađu u Münchenu bilo radi posla ili u posjetu svojima, evo naziva svih crkava gdje se nedjeljom i blagdanima slavi hrvatska misa:

Kapela bl. A. Stepinca:	u 9,00 sati
Ebersberg	u 10,00 sati
Kapela bl. A. Stepinca	u 10,30 sati
Pasing	u 11,30 sati
Geretsried	u 12,30 sati
St. Gabriel	u 12,00 sati
Poing	u 12,00 sati
St. Michael	u 12,30 sati
St. Paul	u 17,00 sati
Emmering:	u 17,00 sati

XV. KRAJ IDILE

Don Milorad DEFAR

„Lijepo je čuvati tajnu kraljeva, ali je slavno otkrivati djela Božja!“ (Tob. 12,7)

NAPOMENA: Zapis don Milorada Defara USPOMENE IZ NEOBIČNOG MOZAIIKA BOŽJE PROVIDNOSTI dovršeni su i priređeni 1992. godine u Zagrebu, u godini međunarodnog priznanja Republike Hrvatske. Jednu presliku teksta USPOMENE – po izričitoj želji gospodina Hrvoja Defara, brata don Milorada – proslijedila mi je prije nekoliko godina gospođa Marija Banko, pjesnikinja iz Tinjana (Jakovici). Gospodina Hrvoja Defara obavijestih o ideji da se fragmenti zapisa USPOMENA njegova brata svećenika objavljuju u „Ladonji“. (Tomislav Milohanić)

‘Čudesna’ voda iz bunara

Iza trećega kažnjavanja nema više onih sramnih postupaka, ali to ne znači da sam se ja okanio svojega rada. Tako smo u jesen 1959. godine započeli s kopanjem – bunara. Jedina je orientacija bio župni stan. Izmjerio sam 5 metara od zida, zabilo kolac i špagom i malim kolčićem obligežio krug promjera 3 m. Prvi suradnici u kopanju bunara bili su moji ministrandi i susjedi. Pridružile su im se i djevojčice te kao organizator rada bivši predsjednik omladine Tom Deda Vukelj. I dok su muževi s nevjericom sljedećih nedjelja promatrali spori napredak u kopanju, pojedinci nisu dopustili sramotu da im župnik s djevojkama, naočigled svijetu, radi njihov posao, pa se broj pomoćnika sve više povećavao. Kako je kopanje silazilo sve više u dubinu, krampovi su se brže tupili i trošili, pa je nezaboravni gusinjski kovač Maljić imao sve više posla. Konglomerat od šljunka, koji je tisućljećima čekao da bude iskopan, zavadao je kopačima bunara velike muke, a i nagađanja o ‘uzaludnom trudu’ bila su sve češća. Veliko vitlo za silazak i izlazak kopača i izvlačenje iskovanoga materijala napravljen je na licu mjesta, pa s te strane nije bilo poteškoća. S prvim velikim

snijem, međutim, kopanje je bunara stalo, iako ne zadugo. Prvi su kamioni te godine preko Čakora mogli proći već 15. ožujka, što se dotad nije događalo. Tako je nastavak kopanja došao na red ranije. Na dubini od 11 m vлага je postajala sve veća, a na 13,85 m, kada je Market Miraši udarcem pijuka podigao kao ploču s vrela, voda se počela tako naglo penjati da su sva trojica kopača morala hitro uskočiti u koš i pobjeći.

Voda se dizala do visine 6 m, pa nismo mogli zidati. Tek je prije Božića napravljen plan: na vitlo je namotan konop s dvije velike kante; jedna se spušta dok se druga diže. Tri su se dana i dvije i po noći bez prekida ljudi smjenjivali da iscrpe vodu. Kad su uspjeli stići do dna, staviše u bunar križ od svježe bukovine i zazidaše ga pod kameni zid. Moralo se raditi bez zastoja; kante su gore izvlačile vodu, a spuštale lomljeni kamen za zidanje bunara i oblo kamenje za ispunjavanje prostora iza zida. Valja spomenuti da se prvih 6 m zidanja nije zaustavljalo jer se stalno dizala razina vode. Zadnja 2 m bilo je lakše crpiti jer je dotok bio manji. Rast se vode u bunaru zaustavio na 8 m, pa su i majstori mogli odahnuti, a prema potrebi i prekinuti rad. Voda je iz toga živoga bunara bila izvanredna. Nije se ta ocjena najprije čula iz mojih ust, nego su to dokazivali i prolaznici – komunjare, inače nimalo skloni Crkvi i fratru. Nisu, naime, mogli odoljeti napasti da se napiju najzdravije, najhladnije i najukusnije pitke vode u cijeloj plavskoj okolici. Majke su iz Gusinja slale po vodu djecu, a u vrijeme poljskih radova ‘kofa’ na fratraru bunaru nije se imala kada osušiti jer je prelazila iz ruke u ruku. Tako se ponovila priča, kao onda na bunaru braće Defar u Bosanskom Brodu.

Bio je to znak posebne naklonosti i još jedan velik dar Božje Providnosti koliko meni, toliko i ovom zabačenom i nepoznatom, ali tako divnom kutiću Božjega Kraljevstva. Istina je da sam bio ponosan na činjenicu kako je ta voda, doista, imala sve najbolje ocjene, pa to nisam ni nastojao sakriti pred svojim biskupom.

Ovaj je, pak, to na svoj duhovit način znao upotrijebiti pred svojim izabranim društvom, dakako u mojoj prisutnosti, da ljude nasmije do suza. Vjerujem da se ni on, imao vječni pokoj, nikada prije ni poslije nije tako slatko nasmijao kao u to vrijeme i na račun moje čudesne vode!

Kraj boravka u Gusinju

Pri kraju moga boravka u Gusinju došla je k meni i moja rođakinja Nada, mučenica i teška bolesnica od svoje najranije mladosti. Stigla je u pratnji svoga tate, našega najdražega barba Janka, tete Kristine i Mirne. Barba Janko se ubrzo vratio, a zatim i teta s Mirnom. Nada se uz časnu sestruru, u početku, lijepo snašla, ali to nije bez tete moglo duže potrajati, pa se i ona vratila u Pazin. Ja sam u Pazinu bio 20. svibnja. Tom sam prilikom brata studenta u Zagrebu pokupio te s njim – na „Viktoriјu“ – posjetio našu mamu u pulskoj bolnici, a već sutradan ga opet vratio u Zagreb, da ne izgubi ispitni termin. Ja se vratih još jednom u Pazin te se nakon obilaska Gologorice i Tinjana vratih u svoje Gusinje. Dok se život u Gusinju sve više normalizira, a Crkva ima svoju ograničenu slobodu djelovanja, u proljetnom zasjedanju biskupijskoga konzistorija konzultora Skopske biskupije na dnevnom su redu pastoralne potrebe, koje vape za nužnim promjenama. Među gorućima je, svakako, Župa Kraljice sv. Ružarija u Smaću, gdje je časni starina, 82-godišnji mons. Luka Filić toliko oslabio tjelesno i duhovno da više ne može obavljati svoje svećeničke obveze, pa mu upise u matične i ostale knjige obavlja sluga Lazar. Poteškoća nastaje jer časni starac ne prihvata drugo rješenje, osim da mu dođe za pomoćnika „don Milorad iz Gusinje“. Kao biciklist i motorist, za sušnih ljetnih mjeseci znao sam ja k njemu svratiti na prolazu za Skopje ili na povratku. Bile su mi još iz bogoslovskih dana simpatične njegova svećenička pobožnost i odlučnost. Ne znam, dakako, što je bilo razlogom da je od prvih pokušaja da se župa Smać skine s njegove brige, on

tražio samo to jedno rješenje. U početku je, međutim, taj njegov zahtjev samo odgađao biskupovu odluku. U jeku okršaja s UDBA-om, milicijom, partijom, školom i ostalim komunističkim institucijama nije dolazilo u obzir takvo rješenje, a da se biskup pred vjernicima ne kompromitira zbog svoga svečanoga obećanja. Normalizacijom prilika u Gusuinju, kao i u svim župama, vjerojatno sam u Gusuinju i ja završio svoju ulogu u planu Božje providnosti, pa je nastupilo vrijeme da se počne izvršavati drugi plan, kojemu je Gusuinje bila priprema ili samo prvi dio. Nije se više moglo sporiti oko pitanja biskupova obećanja župljanim Gusuinjom, nego je trebalo rješavati nezaobilazne potrebe Biskupije, posebno nekada najkompaktnije i najdiscipliniranije župe u ovom dijelu Skopske biskupije. Sve je to dovelo do odluke moga ordinarija da me imenuje duhovnim pomoćnikom u Smaču. Moja je prva reakcija bila načelna: poslušnost iznad svega, kao i načelo „dobro duša najviši zakon“! Nije bilo lako ljudima dokazati da biskup time ne krši svoga obećanja. Obećanje je, naime, vezano uz svećenika, a ne uz don Milorada jer biskup i ne može davati obećanje, kojim bi sebi vezao ruke ili kojim bi radio protiv svoje savjesti. I kad htjede nekoliko župljana krenuti u Skopje, ja im rekoh ovako: „Vi možete ići biskupu, ali vam danas dajem riječ da ako bi biskup na vašu riječ i promijenio svoju odluku, a nije to učinio na moja dva pisma, onda ja više u tome ne bih gledao Božju volju; Bog traži da idem sada tamu gdje je veća potreba, a ne gdje je meni i vama draže!“

Tog su ljeta moji dragi roditelji došli i bili kod mene u mom nezaboravnom Gusuinju. Vidjeli su vlastitim očima moju posvemašnju uronjenost u Božji vinograd. Znali su, doživjeli, proživjeli i vjerovali u tolike jasne i neobjašnjive Božje poteze. Bili su u životu i sami izbjeglice i prognanici, neshvaćeni i patnici. Napustili su Istru, Bosanski Brod, Pazin, a uskrnsnuće čekaju u – Slavonskoj Požegi. Oni, svakako, sada pouzdano znaju koliko je njihovo ovozemaljsko dočašće bilo u službi i cilju mojih svećeničkih putova...

Obilježena 10. obljetnica smrti Chiare Lubich

U srijedu, 14. ožujka 2018. u pazinskom franjevačkom samostanu Pohođenja Marijina obilježena je 10. obljetnica preminuća Chiare Lubich, utemeljiteljice Pokreta fokolara.

PAZIN Misno slavlje u kapeli samostana predvodio je mons. Ivan Milovan, biskup u miru, u zajedništvu s vlč. Milivojem Korenom i vlč. Dragutinom Petrovićem, uz nazočnost brojnih članova i simpatizera Pokreta fokolara s područja Porečke i Pulsko biskupije. Biskup je u prigodnoj homiliji istaknuo kako je Bog po Chiari Lubich potaknuo nastanak jednoga velikog duhovnog pokreta, čija je temeljna smjernica bila da se po duhu Djela Marijina radikalno živi Evandelje u svijetu. Podsjetio je nadalje kako je pokret začet u Italiji u jeku Drugoga svjetskog rata, a izrastao je u veliko stablo koje je danas razgranato po cijelome svijetu. Biskup je istaknuo veliku podršku koju je Pokretu davao sveti papa Ivan Pavao II. Napomenuo je i razvojni put i poteškoće, pa čak i početno neprihvaćanje, koje je Pokret imao u nastanku, no naglasio je kako se Chiara uvijek i u svemu savjetovala sa svećenicima te je u razvoju Pokreta uvijek poštivala hijerarhiju Crkve. Osrvnuvši se na dnevno čitanje iz Knjige proroka Izajje, na ulomak koji govori o tome kako Bog oslobođa svoj narod iz ropstva, naglasio je citat „neka kliču planine“ te istaknuo kako je jedna od temeljnih značajki djelovanja Djela Marijina upravo radost. Biskup je homiliju zaključio riječima kako je obilježavanje obljetnice njezina preminuća prigoda, u prvom redu, zahvalnosti za velika djela koja je Chiara potaknula u svijetu, a i danas, poput Božjih ugodnika, svojim riječima i djelima služi kao orijentir u življjenju Evandelja. Nakon misnoga slavlja, koje su glazbeno animirali članovi Dječjega zbara „Mali sv. Jurja“, pod vodstvom Vesne Drndić, u blagovaonici Samostana održan je prigodan program. Sanja Mališa, koordinatorica Pokreta u Porečkoj i Pulskoj biskupiji, iznijela je kratko izlaganje o životu i djelovanju Chiare Lubich, a potom je prikazan kratak dokumentarni film o njoj te još jedan o Mariapoli Faro, marijanskom gradiću u Križevcima koji je nastao na temelju ideje zajedništva Pokreta fokolara, a jedan je od mnogih takvih diljem svijeta. Susret je zaključen prigodnim domjenkom za sve sudionike. (www.biskupija-porecko-pulska.hr)

Hrvatski istarski preporoditelji

Rajmund Jelušić (1848. – 1914.)

Rajmund Jelušić rođen je u Kastvu 8. listopada 1848. godine, tada najznačajnijemu preporodnom središtu Pokrajine Istre s Kvarnerskim otocima, i to prijelomne godine hrvatske povijesti. U periodu prije 1848. g. preporodne ideje još uvijek nisu prodrle na istarsko-otočni prostor. Tek otad postoje jasnije i prepoznatljivije klice u širim prostorima Istre i Kvarnerskih otoka, među kojima najviše ima svećenika. Revolucionarna 1848. g. slomila je feudalni poredak, a građani su dobili prigodu na izborima za austrijski parlament izraziti svoje političke težnje. Tadašnja su politička zbivanja otkrila postojanje svješne i organizirane nacionalne elite istarskih Talijana sa znatnim sudjelovanjem talijanaša (Hrvati koji su se deklarirali kao Talijani), ali i nedostatak nacionalne svijesti Hrvata koji još nisu imali svoju građansku elitu. Ni hrvatsko svećenstvo nije tada bilo dovoljno organizirano za preuzimanje vodstva. Rezultati su izbora za bečki parlament – provedeni ljeti 1848. godine – pokazivali sasvim drugi odnos snaga. Naime, izabrana su tri talijanska zastupnika, a samo jedan hrvatski, kojega su izabrali Hrvati istočne, liburnijske Istre. Uskoro su izbili i nacionalni sukobi, a njihov je povod bio zahtjev tih talijanskih zastupnika u Beču da se u cijeloj Istri prizna talijanski jezik kao službeni. Unatoč tome što je bečka Vlada odbila taj zahtjev, s obrazloženjem da su Talijani u Istri u manjini, u dva je navrata moralno doći do hrvatskoga prosvjeda u Općini Lovran (u prosincu 1848. i u siječnju 1849.) te u Kastvu (u siječnju 1849.); prosvjednici su isticali pravo na hrvatski jezik u Istri i iznijeli zahtjev da istočna Istra bude pridružena tadašnjoj Rijeci, a time i Banskoj Hrvatskoj u ugarskoj polovici Monarhije. Na njihovu se čelu nalazio Josip Vlah. No, austrijska je državna vlast stala na stranu hrvatskih htijenja. Prva javna pojava nacionalnoga sukoba u Istri, a u okviru njega i borba za jezik, odmah je pokazala visoko politiziranu hrvatsku preporodnu svijest o ulozi jezika i njegova značenja u životu jednoga naroda. Očito je da je cijela ta

sredina pratila opća revolucionarna kretanja u Monarhiji, ali i to da je moralno biti snažnijih odjeka ilirskoga pokreta, odnosno, hrvatskoga nacionalnog preporoda i na ovome istočnoistarsko-kvarnerskom prostoru. Međutim, događaji na prostoru od Kastva do Brseča izazvali su i negativnu reakciju dijela poslovnih krugova iz središta uprave toga liburnijskoga područja, očito iz redova onih poslovnih ljudi koji su se počeli denacionalizirati, zahvaljujući svojim intenzivnim poslovnim kontaktima i ovisnosti o talijanskome svijetu općenito. Naravno, taj se hrvatski svijet još ne srami „kućne“ uporabe materinskoga jezika, ali za njega, očito je, talijanski jezik predstavlja jezik visoke civilizacije i kulture kakvu – po njihovu mišljenju – hrvatski narod nema i ne može imati, a to je i stajalište ireditističkoga pokreta u pokrajini i izvan nje. U sukobu tih dvojnosti kretat će se i kasnije bitke za jezik.

Župni upravitelj i prodekan

Nakon obrazovanja za svećenika, Rajmund Jelušić mlađu je misu imao 25. kolovoza 1872. u rodnom mjestu, a nakon toga obavljao je dužnost župnoga pomoćnika u Voloskome (od 1. prosinca 1872. do 14. studenoga 1873.), u Pićnu (15. studenoga 1873. do 9. siječnja 1879.), u Tinjanu (10. siječnja 1879. do 27. kolovoza 1879.), pa ponovno u Pićnu (28. kolovoza 1879. do 30. listopada 1880.) i u Buzetu (31. listopada 1880. do 2. listopada 1882.). Trećega dana mjeseca listopada 1883. postao je župni upravitelj i prodekan u Buzetu i na toj se dužnosti zadržava svega dva mjeseca, nakon čega ponovno postaje župni pomoćnik u tome mjestu i ostaje ondje sve do 12. svibnja 1884. godine, nakon čega odlazi na mjesto upravitelja i prodekana župe u Oprtlju, gdje ostaje do 30. studenoga 1884. godine. Posljednja njegova dužnost na kojoj je i najduže ostao bila je mjesto župnika u Brseču, koju je obavljao sve do svoje smrti 19. siječnja 1914. godine.

Društveni rad

U Brseču je krenulo njegovo značajnije bavljenje društvenim radom. Tako se ondje početkom svibnja 1886. g. sastao privremeni odbor Narodne čitaonice i sastavio društvena pravila, „(...) koja će se ovih dana otposlati c. kr. vlasti, da jih potvrdi.“ Prvoga dana siječnja 1887. g. otvorena je Narodna čitaonica. Smještena je bila u župnome stanu. Na čelu Privremenoga odbora bio je župnik R. Jelušić koji je kratkim govorom pozdravio sve naznačene članove, naglasivši kako je „(...) u jedinstvu moć“. Potom su procitana društvena pravila koja je c. kr. Namjenskištvu u Trstu već potvrđilo te se prešlo na izbor Upravnoga odbora. Na prijedlog R. Jelušića jednoglasno je za predsjednika izabran narodnjak Toma Kumičić, brat Eugena Kumičića, a blagajnikom je imenovan učitelj Nikola Pajalić. Prijedlog da se tajnikom imenuje „čelik narodnjak“ Fran Škalamera nije prihvaćen jer je većina izrazila želju da članovi Odbora budu nastanjeni u samome mjestu kako bi se češće i nesmetanije mogli sastajati. Na prijedlog Pajalića i predsjednika Kumičića tajnikom je jednoglasno izabran Rajmund Jelušić. Na glavnoj skupštini održanoj 27. veljače 1887. g. počasnim su članovima jednoglasno imenovani „(...) narodni branitelj, zastupnik i dobročinitelj“ dr. D. Vitezić i „Brsečanin, hrvatski književnik i zastupnik na hrvatskom saboru“ Eugen Kumičić. Četiri godine kasnije na glavnoj je skupštini dana 7. studenoga predsjednikom Upravnoga odbora Citaonice izabran R. Jelušić, tajnikom Ivan Galović Perišić te blagajnikom N. Pajalić. Veza s rodnim mjestom R. Jelušića bila je iznimno jaka, pa se i ondje isticao u društvenome životu, primjerice, bio je jedan od utemeljitelja tamošnjega društva „Istarska vila“ 1901. godine. Osim navedenoga, Rajmunda Jelušića nalazimo kao počasnoga konzistorijalnog savjetnika, člana mjesnoga školskog vijeća, počasnoga člana Matice hrvatske i Citaonice „Danica“ u Lovranu. U cijelokupnu njegovu djelovanju isticalo se njegovo preporodno stajalište.

MONS. ANTUN HEK

PAZIN Monsinjora Antuna Heka s velikom se zahvalnošću i poštovanjem prisjećamo posebno u veljači. Za najmlađe je generacije učenika Pazinsko-kolegija obiljetnica smrti prvoga ravnatelja jednaka njihovoj dobi pa se posebna pažnja pridaje upoznavanju njegova bogata života, njegovih vizija i ostvarenja. Obilježavanje je šesnaeste obljetnice smrti mons. Heka u Kolegiju ostvareno tematskim satima razrednoga odjela i predmetne nastave, na kojima su neki od nastavnika uz pedagoške radionice mogli prenijeti i vlastite uspomene na dragoga ravnatelja. U ponедјeljak 26. veljače učenici prvoga i trećeg razreda pohodili su pazinsko groblje gdje su nakon molitve na njegov grob položili cvijeće. Istoga su dana na sv. misi zadušnici, koju je predvodio sadašnji ravnatelj Alejandro Castillo Jiménez uz vlč. Ferlina i vlč. Petrovića, sudjelovali učenici i nastavnici Kolegija, uz rodbinu i mnoge štovatelje mons. Heka. Predavanje za javnost "Biti katolik danas" prof. dr. sc. Gordana Črpića, prorektora za organizaciju i poslovanje i pročelnika Odjela za sociologiju Hrvatskoga katoličkog sveučilišta 22. 3. 2018. g. u organizaciji Katoličkoga društva prosvjetnih djelatnika Istre mons. Antuna Heka i Pazinskoga kolegija zaokružiti će program obilježavanja šesnaeste obljetnice smrti mons. Antuna Heka. (PK)

O demografskoj obnovi ili: *dice ni* (I. dio)

Državni tajnik u Ministarstvu obitelji, demografije, starih, mlađih, ili kako se već zove, dao je ostavku. Vidljivo potresen, uzbudjen, čovjek na visokoj državnoj dužnosti, mlađi čovjek u punoj životnoj snazi, sa znanstvenom karijerom, otac dvoje djece, iznenada se i pred očima svekolike javnosti povukao s te dužnosti 20. veljače 2018. Rekao je čovjek da ne može više, da je vjerovao kako će se nešto učiniti, da će biti bolje, da će biti nekakvih rezultata, da je sve to nedovoljno i neozbiljno, da je to folklor i da on sa svoje dvoje malodobne djece, nezaposlenom suprugom i (još) nezaposlenim roditeljima tu ne vidi nikakvo svjetlo u tunelu i – otisao. Tako sam si nekako ja interpretirala njegovu izjavu pred snuždenim i bližnjim licem njegove šefice ministrici i novinara otvorenih usta. Oboje su mi izgledali kao da će svaki čas zaplakati. Potom, naravno da su novinari navalili pitanjima. No, dobro, to im je posao. Kud će bolje nego kad je *frka u Vladi!* Onoj koju svrstavaju u desno. Potom je resorna ministrica bila u Temi dana na HTV-u 1. „Hoće li i Vas smijeniti“, pitala ju je voditeljica. „Imamo puno posla“, kaže ministrica. Dobro žena kaže. *Nije mi* („Nije mi...“), tako kaže moja unuka kad je pitam hoće li jesti ribu ili maneštru, ali na čokoladu ili tiramisu *joj je uvijek*), dakle, to da branim ministricu, ali istina je ono što je rekla, a to je da problem naše demografske situacije nije od jučer niti je od vremena ove ministricе ili Vlade. Ne poznajem je, ne znam što i koliko radi, nisam član stranke iz čije je kvote ona na toj dužnosti, kao ni neke druge, ali mislim da i ako žena nešto i radi i trudi se, tu ne bude velike pomoći. S folklorom i bez, pa i da sada odmah počnu padati novčanice s neba za tu namjenu i da ih bude više nego pahulja snijega prošlih dana.

Naša prelijepa sela ostaju prazna

Istina je i to da se njezino ministarstvo bavi upravo onim temama i pitanjima koja se doslovno tiču svakoga od nas, i to na onoj najosjetljivijoj razini – osobnoj, obiteljskoj. A tu su stvari najsloženije, složenije i od onih kojima se bavi Ministarstvo financija, Ministarstvo gospodarstva, pravosuđa, vanjskih poslova, unutarnjih i svih ostalih. Jer, najosjetljiviji smo kad se nešto tiče naše intime, onoga što ima veze s našom obitelji i životom unutar naša četiri zida. A istina je i to da to

ministarstvo nekako uvijek bude ostavljeno po strani kad je riječ o „državnom ugledu“ jer kad se, naprimjer, sastavlja nova Vlada poslije izbora, svi nagađaju i traže duboka grla za top informaciju tko će biti ministar unutarnjih poslova, pravosuđa, vanjskih poslova i finansija. Nikad tu nitko nije došao iz „socijale“. Čak je i gospodarstvo nekako u drugom redu, pa čak i zdravstvo i uprava, ali prva su postava ovi navedeni. To zorno pokazuje kako su nam stvari postavljene u društvu, a društvo nije samo Vlada i Sabor nego svi mi. Doduše, Ministarstvo kulture dobilo je na značaju tek kad je za ministra došao čovjek koji se nije libio pokazati pri-padnost svomu narodu i svojoj vjeri. Onaj koji je htio zatvoriti neke slavine. Tu se nekako nalazi i Ministarstvo obrazovanja pa su se zaredali prosvjedi i stvari su došle do usijanja. „Nećemo vjeronauk u škole“, „Crkvu u sakristiju“, „Preispitivanje ugovora sa Sv. Stolicom“ već po pravilu uredno i neizostavno uvijek bude na transparentima kad god se prosvjeđuje, a prosvjedi su najglasniji upravo u svezi s tim resorima. Čudno da takvih „osviještenih“ transparenta nije bilo i u svezi s Karepovcem u Splitu ili Uljanikom u Puli. Ali, tko zna... I, nekako se ne može izbjegći dojam da uvijek smetaju oni ministri prosvjete/obrazovanja/kulture koji pokažu osobnu ili službenu sklonost vjeri u javnom životu. Zato, mislim, da u tom grmu negdje zapleten leži zec i u svezi s našom zaista teškom demografskom situacijom. Da je stvar s demografijom toliko važna svima koji se time bave, dakle, ne samo Vladi nego i onima koji prozivaju vlast, a to pak znači svima nama doslovno, onda bi pitanje Ministarstva demografije i svega u svezi s time bilo važnije od izvanredne uprave u Agrokoru. Više nam ljudi umire negoli se rađa, sve je manje razreda u učionicama, sve manje školaraca ispred škole i u školskim klupama, školske zgrade po selima zjape prazne ili se urušavaju ili preuređuju, čak u mrtvačnice, lovačke domove ili udruge maslinara, kojećega. Iseljavaju se mlađi, cijele obitelji. Malo tko vjeruje da će se više vratiti. Naša prelijepa sela ostaju prazna i te zatvorene kuće s dimnjacima iz kojih ne izlazi dim i nisu otvorene škure, nema cvijeća na prozorima živi su plač. *Staračkih domova* (ne zovu se više tako,) nedostaje sve više. Godinama se čeka za smještaj. Demografi vrište od crvenih grafova koji su već odavno

u crvenoj zoni pod oblacima, uključuju se i ekonomisti, pa svi predlažu ponešto. Porođiljne i rodiljne naknade, kako li se već zovu, porezne olakšice na djecu, poticana stogradnja za mlade obitelji i sve nešto takvo ne daju nikakve vidljive rezultate. Više nema sredine iz koje netko nije otišao van, dakle u Irsku, Kanadu, Njemačku. Ljudi moji, pravi egzodus. A u državi više ljudi radi u raznim službama i ustanovama, agencijama i poduzećima vezanima za javni proračun nego u realnom sektoru. Mnoštvo je ljudi blokirano i pod ovrhama. O, Bože moj!

Ta prozvana i prozivana ministrica Murganić rekla je još nešto, a to je da naši demografski problemi nisu od jučer niti od ove Vlade, nego da traju već pedesetak godina. Slažem se i s time. Jednostavno i kratko rečeno: *dice ni*. Valjda ćemo se složiti da bi demografsku situaciju popravilo više rođene djece. Puno više. Pa, zbog čega se, očito, ne radaju? Bi li zaista sva moguća državna davanja i poticaji, siguran posao, dakle, i plaća, čak i prosječno prihvatljiva, i stan, što bi bilo idealno, rezultirali većim brojem rođene djece? Puno većem. Možda. Jer, budimo iskreni sami sebi: mi nemamo klimu, društvenu, podobnu za rađanje, poglavito ne većega broja djece po obitelji.

Iz gimnazijskih dana

Sjećam se svoje maturalne radnje u gimnaziji, baš na temu suvremene obitelji (jugoslavenske tada). Ni u jednoj stručnoj knjizi ili znanstvenoj literaturi sociologa, pravnika, psihologa (tada nije bilo interneta ni Googlea, niti je bilo prepisivanja, pa sam si za taj rad sama kupila niz stručnih knjiga za literaturu), nisam naišla na definiciju obitelji u kojoj ne bi bilo dijete, štoviše djeca. I, uz majku i oca, najčešće djedovi i bake. Tako je to bilo tada. To jest bila jedna zaokružena obitelj, cjelovita. Živjeti u zajedničkom domaćinstvu s djedom i bakom podrazumijevalo se. Naravno da se tu više zajedno ljubilo i družilo, ali i trpjelo, suzdržavalo. Mlađi su učili poštovati starije, rasli su s njihovim opadanjem snage, pa i razuma, bili strpljivi, a stariji su morali uvažavati snagu mladosti i prepustati joj svijet. Onda se počelo zagovarati ideju da mlađi, novi bračni par mora živjeti sam jer da im se stariji mijesaju u brak i da to nije dobro za taj brak. Pa dobro, ima tu istine, ali

sada žive sami (uglavnom), a razvoda nikad više. Nije da ja zagovaram vraćanje obitelji u to vrijeme i istina je i da su pred obiteljima strašni izazovi, ali neke nam stvari ne štimaju i gore su nego prije. Uzgred, sjećam se da se čak i jedna profesorica iz ispitne komisije za tu moju maturalnu radnju (ne više tako mlada i iz jedne konzervativne obitelji) isčudavala i negodovala na podatak iz te moje radnje da je u nekim krajevima tadašnje države još bio običaj da nevjestu navečer u lutoru opere noge svom svekru, kao znak poštovanja. Jer ona to ne bi radila (ništa čudno jer da je bilo po današnjem, ta bi danas odgovarala za nasilje u obitelji koliko je vikala na svoga supruga što nije pogodio njezinu željenu nijansu boje zida u njihovoј kuhiњi). Pa, ako ne bi ona, moja profesorica sa stažem skoro za mirovinu (dakle, rođena i prije komunizma u nas i u jednoj takvoj obitelji gdje se nekako podrazumijeva odgoj s poštovanjem prema starijima i uopće tradiciji), kako bih onda ja, osamnaestogodišnja učenica sedamdesetih godina prošloga stoljeća?! Sveku? Ma ne bih ni ocu. Ona iz konzervativne obitelji, ja iz „napredne i svjesne“. S takvim stavom svoje inače stroge i uvažene profesorice i kućnim odgojem gdje su i moji roditelji bili „moderni“ pa su imali (samo) mene i sestruru (ali i većina roditelja iz moje generacije, a poslije da i ne govorim) i svojim gimnazijskim odgojem gdje se na satu Biologije već žestoko reklamiralo kontracepciju i zagovaralo pobačaj, a o Crkvi govorilo kao o nazadnjaštvu i opijumu za bedast narod, gdje je vrhunac školskoga uspjeha bilo biti gost bratskoj gimnaziji u Beogradu i za poklon gledati tzv. slet za rođendan doživotnoga vođe u bijeloj odori, je li za očekivati da bih ja imala više djece? Ili većina ljudi iz moje i generacija tih godina? A tek naša djeca?!

DAN SVETOG JOSIPA - DAN ŠKOLE

PAZINSKI KOLEGIJ Početak radnog tjedna na kakav bi pristali svi učenici svih škola, ma gdje bili. U ponедeljak 19. ožujka u našoj se školi svečano obilježio blagdan sv. Josipa koji je ujedno i Dan škole. Nakon jutarnjeg druženja na satovima razrednih odjela uslijedila je sv. misa koju je predvodio porečki i pulski biskup mons. Dražen Kutleša. Nakon mise i marenđe uslijedio je svečan i bogat program u kojem se pjevalo, glumilo, nagradivalo, a predstavljen je i projekt razmjene učenika European Week 2018 sa školom Sint-Dimpnacollege u belgijskom mjestu Geelu. Nagrađeno je četvrdesetpetero učenika koji su sudjelovali na županijskim natjecanjima iz više predmetnih područja. Treća mjesta je ostvarilo petero, druga mjesta desetero, prva mjesta petero učenika, a troje učenika sudjeluje na državnim natjecanjima iz matematike, talijanskog jezika i smotri Lidrano. Skladbom Romansa nastupila je i učenica Osnovne glazbene škole Lucija Tominić na klarinetu, uz klavirsku pratnju prof. Karima Brkovića i svog učitelja Roberta Rosandu. Za prigodnim programom slijedile su aktivnosti za um i tijelo: u Auli minor odvijao se pub kviz, a u sportskoj dvorani odmjeravale su se snage u malom nogometu (naši učenici : bogoslovi) i odbojci (učenice naše škole : učenice GSŠJD). Dan ispunjen veselim i kreativnim aktivnostima završio je na najbolji mogući način – zajedničkim bogatim domjenkom u školskoj blagovaonici. (PK)

Korizmena duhovna obnova za župne suradnike, pjevače i vjeroučitelje

Uzgradi Pazinskog kolegija, dan uoči 3. korizmene nedjelje, 3. ožujka 2018., održana je duhovna obnova za članove župnih pjevačkih zborova, vjeroučitelje i župne animatore. Bio je to ujedno i treći susret koji je tijekom korizme dijecezanski Katehetski ured organizirao za župne suradnike Po-rečke i Pulske biskupije. Uvodni pozdrav okupljenima je izrekao mons. Vilim Grbac, generalni vikar biskupije. Potom je pavlin o. Gaudencije Vito Spetić, OSPPE, uvodno pročitavši ulomak o Samuelu iz Staroga Zavjeta, izrekao nadahnjuće promišljanje o tom osebujnom starozavjetnom liku. Kao dijete izmoljen od Boga, svoj je život posvetio služenju u hramu. Upravo ga je zato o. Gaudencije nastojao približiti okupljenima, jer je on, kao poslužitelj u hramu, bio svojevrsni model „župnog suradnika“. Obnašao je svoju službu ne kao posao već kao svoje životno poslanje, sve što je činio, činio je ne za neku zemaljsku nagradu ili za svećenika, već zato što u njegovu životu Bog bio prioritet. O. Gaudencije je napome-

nuo da svaki oblik služenja u Crkvi mora biti u prvom redu usmjereni k osobnom rastu u vjeri, a tek onda umjetničkim i profesionalnim aspektima službe koja se vrši. U nastavku potaknuo je okupljene

da preispitaju svoj odnos prema Bogu i zapitaju se koliko je Bog prisutan u njihovom životu. Usljedio je pokorničko bogoslužje, prigoda za isповijed te misno slavlje koje je predvodio porečki i pulski ordinarij mons. dr. Dražen Kutleša. On je u prigodnoj homiliji okupljene potaknuo na promišljanje o prispodobi o Milosrdnom ocu. Susret je završen zajedničkim ručkom za sve sudionike.

DANI HRVATSKOGA JEZIKA

11. – 17. ožujka 2018.

U svrhu promicanja, razvijanja i njegovanja hrvatske kulturne baštine, znanstvenoga, stručnog i sustavnog izučavanja povijesti hrvatske Istre, radi njegovana čakavštine, upoznavanja glagoljaštva kao jednoga od temelja hrvatske pismenosti i kulture, čuvanja i vrjednovanja izvorne hrvatske kulture, jezika, običaja, vjerskih i umjetničkih zavičajnih zasada i vrijednosti, **Bratovština HRVATSKA ISTRA** priredila je drugu godinu zaredom niz predavanja u Gimnaziji Pula, Pazinskom kolegiju-klasičnoj gimnaziji te u OŠ Vladimira Nazora Pazin, u matičnoj i područnim školama, povodom *Dana hrvatskoga jezika* koji se obilježavaju od 11. do 17. ožujka u spomen na donošenje Deklaracije o nazivu i položaju hrvatskoga književnog jezika iz 1967. godine. Hrvatski je sabor 1997., na temelju te deklaracije, donio odluku o obilježavanju *Dana hrvatskoga jezika*. Predavanja su održali akademik Josip Bratulić, dr. sc. Maja Polić (HAZU, Zavod za povijesne znanosti Rijeka) i Tomislav Milohanić, književnik (Istarski ogrank DHK).

U ponedjeljak, 12. ožujka 2018. akademik Josip Bratulić održao je dva

mika Josipa Bratulića imali su učenici viših razreda osnovnih škola u Trvižu i Karlobi.

U četvrtak, 15. ožujka 2018. dr. sc. Maja Polić (Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti) održala je predavanje: **HRVATSKI NARODNI PРЕПОРОД ПОКРАЈИНЕ ИСТРЕ С КВАРНЕРСКИМ ОТОЦИМА И ЗНАМЕНИТИ ПРЕПОРОДИТЕЉИ** za učenike viših razreda osnovnih škola u Lupoglavu i Sv. Petru u Šumi.

U petak, 16. ožujka 2017. u osnovnoj školi u PAZINU za učenike viših razreda književnik Tomislav Milohanić (Društvo hrvatskih književnika) održao je predavanje: **I U JEZIKU MOJ JE DOM**.

Predavanjima su uz učenike nazočili profesori, ravnatelji i voditelji škola. Bilo je to ponovno jedno vrlo korisno iskušto za više od 350 učenika, uz poruku: „Vidimo se opet!“

Povodom obilježavanja **Dana hrvatskoga jezika** u prostorima škola bili su postavljeni panoi na temu „**Hrvatski jezik**“.

predavanja pod naslovom: **HRVATSKI JEZIK – TRAJNI SPOMEN NAŠEG IDENTITETA** za učenike Gimnazije Pula. Predavanjima je nazočilo više od 200 učenika.

U utorak, 13. ožujka 2018. isto predavanje imalo je prilike poslušati, uz svoje profesore, i više od 100 učenika Pazinskoj kolegije.

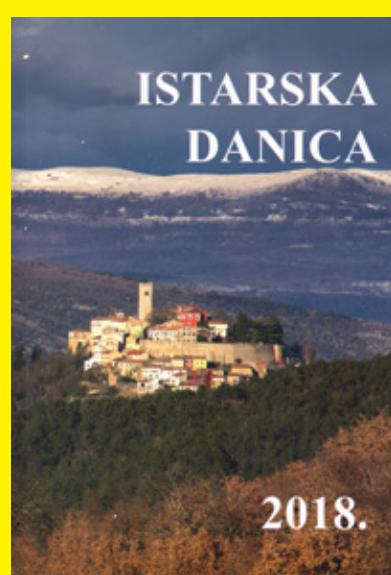
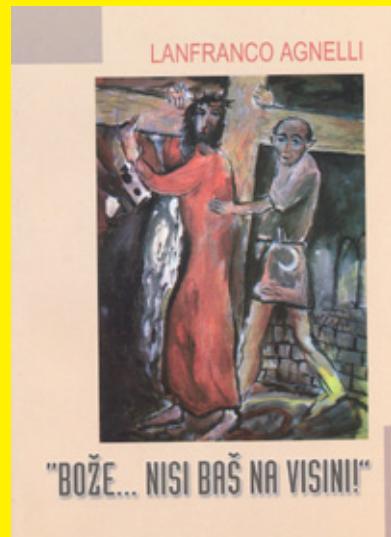
U srijedu, 14. ožujka 2018. čast da upoznaju i poslušaju predavanje akade-

POSJETITE KNJIŽARE "JOSIPA TURČINOVIĆA"

Izdavačka kuća JOSIP TURČINOVIĆ d.o.o., Pazin
Narudžbe na tel. 052/ 624 342

Prodavaonice:
PAZIN, A. Kalca 2, tel. 052/621 082
PULA, Dantev trg 1, tel. 052/216 498
POREČ, Eufrazijeva 22, tel. 052/451 784

KATOLIČKI
KALENDAR
2018.

